1854. EEN EN DERTIGSTE JAARGANG. N°. 88.

PROVINCIALE DRENTSCHE EN ASSER COURANT.

De uitgave dezer COURANT geschiedt op **Woensdag** en **Zaturdag**. De prijs is per *drie maanden* te Assen ƒ 1,60, buiten Assen franco per post ƒ 1,75.

ZATURDAG 4 NOVEMBER.

De prijs der Advertentien is van 1 tot 5 regels 75 cent en voor elken regel meer 10 cent, behalve 35 cent zegelregt.

Bij deze Courant wordt een BIJBLAD gratis uitgegeven

Vergadering van den Raad der Gemeente Assen op Maandag den 6 November 1854 des avonds te 6 uur.

De COMMISSARIS DES KONINGS in de Provincie Drenthe,

In aanmerking genomen, dat gedurig bij denzelven door op namens behoeftigen hetzij mondeling hetzij schriftelijk klagten gedaan worden over het ontvangen van geheel geen- of van ongenoegzamen onderstand, niettegenstaande 's Konings Commissaris onbevoegd is, daaraan eenig gevolg te geven,

Verwittigt door dezen al wie zulks zoude mogen aangaan, dat voor het vervolg dergelijke klagten buiten eenig gevolg hoegenaamd zullen worden gelaten.

De Commissaris des Konings voornd.
DE VOS VAN STEENWIJK.

DURE TIJDEN.

Ja het zijn nog dure tijden, niettegenstaande men gehoopt had, dat de voordeelige oogst deze dure tijden zoo al niet in goedkoope dan toch in gewone tijden zou veranderd hebben. Niet alleen zijn onze inlandsche producten hoog in prijs, maar genoegzaam alles is duurder geworden, als koloniale waren, hout etc. etc.

Veel daarvan moet zeker geweten worden aan de bijzondere omstandigheden, die wij beleven.

Ten eersten is het de oorlog in het Oosten, die de aanvoeren uit de Zwarte Zee, de Oostzee en de Witte Zee belemmert, die een groote voorraad levensmiddelen en andere benoodigdheden voor de Russische, Engelsche, Fransche, Turksche en Oostenrijksche legers vereischt, en die zeker in alle deze landen veel meer dan een millioen van de krachtigste mannen aan den landbouw en de nijverheid onttrekt.

Ten tweeden is het de landverhuizing, die in steeds toenemende mate groote massa's de oude voor de nieuwe wereld doet verlaten. De landverhuizers zijn twee à drie jaren voor den landbouw en de nijverheid verloren, want deze tijd gaat voorbij met het zich gereed maken voor de groote reis, met de groote reis zelve en met het op stel komen aan gene zijde van den Oceaan, zoodat de landverhuizer weder geregeld aan het werk is; en hoevelen komen in het geheel niet weder aan het werk! De oude wereld verliest door de landverhuizing vele nijvere handen en zeer aanzienlijke kapitalen, zonder dat dit verlies uit de nieuwe wereld vergoed wordt.

Als derde oorzaak der duurte wijzen wij op de goud-ontdekkingen in Californie, Australie etc. Vooreerst is daardoor eene ontzettende toevloed van menschen derwaarts ontstaan, eene landverhuizing, die aanvankelijk voor landbouw en nijverheid geheel verloren is, daar de grond alleen doorwoeld wordt, om goud te vinden; de scheepvaart naar deze goudlanden is verbazend toegenomen en daardoor zijn de scheepsvrachten in het algemeen aanzienlijk gestegen, waardoor natuurlijk alles wat per schip moet worden vervoerd, in duurte moet toenemen. Bovendien zendt de speculatie eene onbegrijpelijke voorraad van allerhande benoodigdheden naar deze goudlanden, veel meer dan daar direct noodig is, omdat ze daar goede prijzen kan bedingen of meent te kunnen bedingen.

Maar de grootste oorzaak der tegenwoordige hooge prijzen meenen wij te vinden in de daling van de waarde der edele metalen. Wanneer men er op let, welke ongeloofelijke hoeveelheden goud dagelijks te New-York en te Londen aangebragt worden, dan kan het niet anders, of de prijs van het goud moet dalen, evengoed als de prijs van het graan daalt, wanneer er groote voorraad daarvan is en de markt overvoerd wordt. Na de ontdekking van Amerika is het goud ook gedaald; hetzelfde ondervinden wij thans.

Wij hebben vroeger deze daling van de waarde der edele metalen als de krachtigst werkende oorzaak der dure tijden opgegeven en de ondervinding heeft ons in onze meening bevestigd.

Zal de tegenwoordige duurte aanhouden? Wij gelooven ja; zoolang de oorzaken blijven bestaan.

De eerste dier oorzaken is, althans men hoopt het, van tijdelijken aard; de twee volgende zijn meer blijvend, zonder dat men vooraf kan bepalen, hoe lang derzelver werking zal aanhouden; maar de laatste oorzaak is voorzeker blijvend.

Het is daarom onze meening, dat de goedkoopere prijzen van voor de ontdekking van goud te Californie nimmer zullen terugkeeren.

De loonen echter voor alle soort van werk dienen zich te regelen naar de prijzen der eerste levensnoodwendigheden. Die het minste soort van werk verrigt, dient althans zooveel te verdienen, dat hij kan leven: het komt ons daarom volstrekt noodig voor, zooals wij bij eene vroegere gelegenheid ook reeds te kennen gaven, dat de loonen in het algemeen verhoogd worden niet alleen van den arbeids- en ambachtsman, maar ook van den ambtenaar etc., want was diens wedde vroeger niet te hoog, dan is deze thans te laag, omdat zijne wedde niet meer dezelfde waarde als vroeger vertegenwoordigt.

Op sommige plaatsen en bij sommige bedrijven heeft deze verhooging reeds plaats gehad, maar ze zal algemeen moeten worden, en ook de Staat zal ze althans aan de ambtenaren met geringe bezoldigingen moeten toestaan.

Het verhoogen van het arbeidsloon moet echter gepaard gaan met het verhoogen der prijzen van hetgeen gefabriceerd of geproduceerd wordt, daar anders de werkbazen, de fabrikanten etc. de verhooging der loonen zouden moeten dragen.

OVERZIGT DER BELANGRIJKSTE GEBEURTENISSEN.

2 *Nov.*

De Fransche *Moniteur* kwam *eindelijk*, gelijk wij reeds hebben berigt, met het officiële berigt, dat het vuur tegen Sebastopol op 17 October j.l. is geopend, en vertelde er bij, dat twee Engelsche schepen twee buitenwerken hebben doen springen en dat de Fransche schepen het quarantaine fort tot zwijgen hebben gebragt.

Als de tweede bres beschoten was zou het zijn *stormloopen!*

Naar men verzekert, zou Canrobert gewild hebben, dat de stad dadelijk werd bestormd, maar de Engelsche bevelhebber Raglan zag daar nog al zwarigheid in. Hij had — zei hij — reeds 8000 man verloren en meende dat een storm wel op 10,000 man kon komen te staan. Hij was bang, dat hij bij slot van rekening alleen naar huis zou moeten terugkeeren.

Hoe wordt er toch gespeeld met menschenlevens.

Terwijl de soldaat daar staat, met een blik op Sebastopol en met de gedachte aan 't geen hem van achteren kan bestoken, en misschien nog wel meer denkt aan de dierbaren die hij verliet en aan den vaderlandschen grond waaraan zijn hart hangt, beraadslagen de krijgsoversten over 't geen in de naaste ure geschieden zal en handelt men over een aanval, die misschien *twintig duizend man* zal eischen, wier leven moest *gewaagd* worden, om Sebastopol te veroveren door storm!

Raglan's bedenking zou beslist hebben, dat men de vesting op de gewone wijze zou belegeren en — nemen? Natuurlijk bij gezondheid en welwezen.

Hier had dus de stem der voorzigtigheid het overwigt. Niet zoo was het toen de vloot met het landings-leger de kusten der Krim naderde. Toen schijnt het de meening van den Franschen admiraal Hamelin geweest te zijn, om *niet* te landen, maar St. Arnaud dacht anders. Hij gaf daartoe bevel. God weet wat daarvan de gevolgen zullen zijn!

Alzoo — de geällieerden hebben aanvankelijk eenige gewenschte resultaten gezien van hun belegeringswerk — volgens den Franschen *Moniteur*.

Maar — achter dien officiëlen boodschapper komt een Jobsbode uit het leger van Prins Mentschikoff en brengt over St. Petersburg, langs den telegraafdraad aan Europa de tijding, dat de Russische generaal Liprandi op 25 October het kamp der Engelschen aantastte, de 4 redoutes, die het dekte, innam, 11 stukken geschut prijs maakte en de helft der ligte Engelsche kavallerie vernielde, terwijl de commandant van dat kamp, Lord Cardigan, zich ter naauwernood met de vlugt redde.

De Russische ruiterij deed bij die gelegenheid een hevigen aanval.

Dat luidt geheel anders!

Wachten wij nadere tijdingen af, want genoemde Jobsbode kwam uit Sebastopol van het leger van Prins Gortschakoff in Bessarabie, en van daar werd het naar de Russische hoofdstad gebragt. Dus, geene tijding onmiddelijk van Mentschikoff, maar eene over „twee veeren", zoo als men wel eens zegt, en zóó is zij altijd minder geloofwaardig. De „komende en gaande man" doet er zoo ligt wat bij, gelijk dezer dagen zoo dikwijls is geschied.

Vele berekeningen over de „Oostersche kwestie" en over de krijgs-operatiën en de gevolgen daarvan hebben geheel en al gefaald. Die zich langzaam haastte in 't gelooven, was er 't best aan toe. Wij, die „twijfelaars" heeten, hebben ons daarover niet te beklagen en weinig verwijt over onze voorzigtigheid verdiend en ook niet ontvangen, maar waren wij Thomassen, als de triomf-trompet door 't Westen werd geblazen, — ook de berigten der andere partij, als ze gunstig zijn, zullen wij met behoorlijk nadenken en vergelijken mededeelen.

3 *Nov.*

De inhoud der dépêche van den aanval van Liprandi op het gedetacheerde kamp der Engelschen, is door eene latere bevestigd. Dat kamp is opgeslagen bij Balaklava.

Gedurig doet het garnizoen, of men mag eigenlijk wel zeggen het leger, van Sebastopol een uitval, en dan gaat er het heet toe. Geen wonder, met 34,000 man is nog al iets te wagen, en vooral wijl de vesting van de eene zijde geheel open is en hulp kan erlangen van Mentschikoff, die met 26,000 en Liprandi, die met 24,000 man in haren omtrek marcheren. Alzoo is het Russische leger in de Krim thans 84,000 man, terwijl het dagelijks versterking erlangt. Bij een dier uitvallen namen de Russen een Engelsch garde-kapitein, naar men meent Lord Dunnilles, zoon van Lord Clanricarde, gevangen.

Volgens berigten der geällieerden wordt het bombardement onophoudelijk voortgezet en zouden de Russen daardoor veel volk verliezen. De lijken kon men in de vesting niet begraven en lagen bij hoopen op straat en verspreidden een zoo gruwelijken stank, dat zij ziekten veroorzaakten. De toestand, zoo verzekeren die berigten verder, is hopeloos.

Op den 25sten hadden de belegeraars het zoo verre, dat zij de kanonnen tegen de poorten hadden gerigt.

Men weet dat Mentschikoff geheel andere rapporten zendt. Maar dat gaat gewoonlijk zoo: de waarheid kan geen herberg vinden.

Te Parijs liep dezer dagen het gerucht, dat Sebastopol was veroverd, en er waren velen, zeer velen, die het gaarne, zeer gaarne, geloofden. En zouden ze niet? Als Sebastopol in puin ligt en hare grachten zijn gekleurd met onschuldig menschenbloed, dan zal het in de hoofdstad der Europeesche beschaving feesten *regenen*, die wachten op Sebastopols val; feesten van allerlei aard, comedies, bal's, conserten, illuminatiën, koordedanserijen enz. enz. enz. Zoo zou men zich als 't ware vermaken op de graven van duizenden en duizenden, die ter slagtbank werden geleid tot handhaving van het Europeesche evenwigt.

Tot handhaving?!

Dan is het welligt meer dan ooit verbroken.

Maar van waar het gerucht van Sebastopol's val?

Wij weten het niet. Wel verhaalt men, dat een apotheker in Bretagne aan een der Ministers schreef, dat Sebastopol op 25 October was veroverd. Had hij daarvan berigt ontvangen door een Tartaar? Neen, 't was hem verklapt door den *barometer!*

Spoedig zullen er opstaan, die tijdingen uit de Krim openbaren, door middel van hunne exter-oogen!

Onder de conferentien, dezer dagen door de dagblad-pers belegd, is ook eene gehouden tusschen den Czaar en zijn eersten Minister, Graaf Nesselrode. Zij spraken te zamen over de Oostersche kwestie in de Krim. (Zeer geloofwaardig.) Nesselrode zou zich iets of wat van vrede hebben laten ontvallen, maar hoe kwam hij daarmede te pas! „Dat nooit!" zei Nicolaas, „namelijk onder de voorwaarden, mij door het Westen gesteld. Ik heb van de geällieerden weinig te vreezen. In mijn Rijk zal ik wel meester blijven. Oostenrijk bedenke, dat ik mijne hoofdmagt nog niet in 't veld heb gebragt!"

Een oogenblik later zond Nesselrode een courier naar Berlijn.

Dat Nicolaas en zijn staatsdienaar nu en dan over de Oostersche kwestie en over de Krim spreken, zal wel waar zijn, doch het discours, 't welk wij zooëven hoorden, behoort weder tot de sprookjes van *Moeder de Gans*. Wat de Vorst en zijn dienaar vertrouwelijk over die belangrijke aangelegenheden behandelen, wordt door de luistervinken in de buurt niet gehoord, en derhalve is al soortgelijk dagbladgejeuzel in een bierkroeg te huis.

Maar dat Nicolaas zoo denkt en zoo spreekt, is zeker. Daarvan heeft onlangs de Petersburger hof-courant het bewijs geleverd, gelijk wij in het vorige no. hebben medegedeeld. Daarin wordt toch gezegd, dat de Czaar de roeping heeft, om het verbroken Europeesch evenwigt, aan den Bosporus weder te herstellen en tevens om het Engelsch materialismus, de vergoding „van de stoffelijke magt" met kracht tegen te gaan.

Men ziet hoe melancholiek de Czaar is!

Maar men ziet ook, hoe groot het verschil is in opinie, die de Mogendheden van elkanderen hebben. Engeland en Frankrijk willen Rusland meer beschaving en menschelijkheid insabelen, en Rusland zegt, dat het zich de taak acht opgelegd, om Engeland te beletten, dat het den dienst van den Mammon niet in Europa op den troon plaatse!

Misschien komt hier te pas: „de *splinter* en de *balk*."

In Egypte zijn weder 10,000 gewapende lieden gereed, om ook als zoovele mikpunten te dienen voor de zaak der godsdienst en beschaving. De dagbladen hebben het noodig geacht, ons ons te doen weten, wie die 10,000 commandeert. Het is Meuckli.

Te Marseille scheept men steeds in. Op de werven werken aldaar *drie duizend* timmerlieden enz. In de afgeloopene week werden er 90,000 rantsoenen levensmiddelen naar de Krim gezonden. Russell heeft op nieuw en plegtig verklaard, dat Engeland geen vrede wil, dan eervol, dat is: tegen onderwerping des Czaars. Nu, lord Russell, die dat reeds *dertien keeren* verzekerde, zal wel gelegenheid hebben, om het nog een dozijn maal te verklaren, eer het Europeesch evenwigt geheel is hersteld.

In Oostenrijk delibereert men nu druk over eene nieuwe ligting van 100.000 man, en doet men zijn best om met Pruissen in dezelfde lijn en in dezelfde rigting te trekken. Volgens dezen zal Pruissen zich laten vinden, naar Oostenrijk's zin — volgens genen, zal Oostenrijk's wensch worden voldaan, als het eene schrede achterwaarts maakt, nl. van het Westen af.

De koning van Denemarken en H.D. Gemalin zijn te Altona aangekomen onder uitbundig gejuich. Zoo is ook daar 's werelds loop! Vroeger heette het er: Weg met hem! — nu is het: Hossannah!

Spanje geeft geen nieuws.

Tevredenen en ontevredenen wachten met verschillende wenschen de zitting der Cortes af. De helft van dat collegie bestaat uit ambtenaren. Men heeft met lantarens gezocht naar afgevaardigden, die geen ambt bekleedden, maar vond ze niet in vereischten getale. Er waren wel personen te vinden, die voor de Natie naar Madrid zouden willen gaan, maar de kiezers meenden, dat die ambitieusen daar rijkelijk zoo veel aan zich zelve en aan hunne persoonlijke belangen zouden denken, als aan hunne lastgevers en de groote zaak des Volks.

't Gerucht liep te Madrid dat de pers slechts datgene van de discussien der Cortes zou mogen mededeelen, wat zij op officiële wijze ontving.

Dat wekte een vervaarlijk krijgs-geschrei! Zeer natuurlijk. Had het volk daarvoor de straatsteenen uit den grond gewroet en barricades opgeworpen? Daarvoor den dood getrotseerd in de straten? Zou het niet weten, wat het jonge parlementare Spanje sprak? Alles wil het weten of — weer eene roemvolle revolutie. Er zouden nog wel andere redders van het Vaderland opstaan, als aan Espartero, O'Donnell, Dulce enz. enz., het roer van Staat moest worden ontnomen.

Soulé, de Amerikaansche Consul te Madrid, en van daar verjaagd of vrijwillig vertrokken, — men weet dat niet regt — wilde dezer dagen Frankrijk bezoeken, doch men weigerde hem eene pas. Napoleon III, die van zijne eigene beminde onderdanen geen politiek discours en openbare oordeelvellingen wil hooren, handelt zeer consequent met Soulé, die met het volk te Madrid in Junij en Julij ll. zoo democratisch fraterniseerde, den toegang in zijn Rijk te weigeren. De N.-Amerikaansche diplomaten meenen overal te huis te zijn en spreken en leven en handelen daarnaar, edoch daar dit somtijds al zeer wonderlijk gaat, komen zij natuurlijk nu en dan met de buitenwereld in onaangenaame botsing. Dan is het dadelijk beleedigde nationaliteit en voldoening, enz. enz., doch 't blijft gewoonlijk bij groote woorden. Als de zaak in 't hoogste ressort, te Washington, wordt behandeld, lacht men dikwijls om de stoute taal van jeugdige diplomaten, die meenen dat ze altijd het geheele N.-Amerikaansche volk achter zich hebben, om dadelijk toe te slaan, als zij maar een wenk geven.

Hoe 't zij, Soulé is zeer boos en zal zich wraak weten te verschaffen — zegt hij. En inderdaad als hij nog Amerikaansch diplomaat in actieve dienst is, zal zijn Gouvernement wel mogen vragen, waarom hem in Frankrijk eene pas wierd geweigerd.

Laatste tijdingen.

De tijdingen uit de Krim loopen, volgens de jongste telegrafische berigten tot 27 October. Op dien dag was er, blijkens eene nadere dépêche van vorst Mentschikoff, nog niets beslissends voorgevallen. Eene 1 Nov. te Berlijn ontvangen dépêche uit Petersburg van 1 Nov. bevestigt het voordeel door de Russen op de Engelschen behaald, en dat ook eene fransche batterij voor dat het aan den vijand ontnomen verschanste kamp dat van Sebastopol den 13/25 Oct. door het vuur der Russen is vernield geworden. Op laatstgenoemden dag zetten de belegeraars het bombardement, dat sedert den 17 niet opgehouden had, allerhevigst voort. De verliezen door de Russen geleden zijn, mag men geloof hechten aan eene te Berlijn ontvangen dépêche uit Varna van den 25 — zeer aanzienlijk. Overigens maakten de belegeraars groote vorderingen.

Te Parijs wilde men 31 Oct. weten, dat de regering goed nieuws ontvangen had; men sprak van het innemen door de geällieerden van het kerkhof, dat op eene hoogte ligt, die de stad Sebastopol bestrijkt, waardoor eene voortreffelijke stelling zou zijn verschaft aan de belegeraars, die vooraf de aan weêrszijden van dat terrein geplaatste batterijen zouden hebben tot zwijgen gebragt. Al die berigten zijn echter niet officieel.

Het is thans niet alleen Mentchikoff meer, die de nieuwsgierigheid van Europa bevredigt. Ook over Varna en Berlijn hebben wij, zooals wij gezien hebben, thans tijdingen. Ook de *Moniteur* bevat berigten van het oorlogstooneel, door den Franschen Consul-generaal te Bucharest op 30 Oct. afgezonden. De stoomboot *Triton*, den 25 des avonds van Sebastopol vertrokken, en den 29 Oct. te Varna aangekomen, meldt, dat het beschieten der vesting met de meeste kracht werd voortgezet; eenige kanonnen waren gerigt tegen de poorten der stad. Het aantal lijken, binnen de stad opgehoopt, was zoo groot, dat de lucht daardoor verpest werd. De admiraal Nachimof was door een bom gedood.

Een telegrafisch berigt van Varna van 26 Oct. behelst het volgende: Volgens de jongste tijdingen beantwoordden de Russen slechts flaauw het vuur der belegeraars van Sebastopol. Twee kruidmagazijnen zijn in de lucht gesprongen, waardoor aan beide zijden veel manschappen werden gedood.

Een ander telegrafisch berigt van Varna van 27 Oct. meldt: De stoomboot *Trent* is alhier aangekomen, met tijdingen uit Sebastopol van den 25. Op dien dag duurde het bombardement onafgebroken en met hevigheid voort: zoo wel de stad als de vestingwerken werden beschoten. De geällieërden rukten steeds nader tegen de stad op.

Volgens deze berigten zou men zeggen, dat de zaak voor de geällieërden gunstig stond.

Volgens een Duitsch blad zouden de Russische versterkingen, naar Sebastopol op weg, in hun togt bemoeijelijkt worden door een korps van 12.000 man der geallieerden, steunende op de Turksch-Egyptische vloot, (die te Kalamitabaai voor anker ligt) en de flanken der Russische kolonnen dus bedreigende. Derwaarts worden steeds versterkingen door de verbondenen gezonden. Mentschikoff zou daarom genoopt zijn, eerst tegen dit korps te ageren, alvorens het gros van 't leger te kunnen aantasten.

Terwijl men nog altijd wacht op de officiële rapporten der geällieerden over den aanvang van het bombardement, worden thans de officiële verslagen van Mentschikoff daarover medegedeeld. Wij zien daarin de bevestiging van het berigt, dat de eerste dag aan de Russen 500 man kostte, en dat de Luitenant-Generaal Korniloff sneuvelde. De Russische Veldheer was zeer tevreden over de geestdrift der Russische troepen.

De Russen zijn thans geheel over de Pruth teruggetrokken; dadelijk hebben de Turken hunne stellingen ingenomen.

Nu de vloot der geällieerden uit de Oostzee is vertrokken, heerscht in de haven der vesting Kronstadt de grootste bedrijvigheid. De kusthandel is van zijne boeijen ontdaan; de oorlogsvloot is van stelling veranderd; de Alandseilanden zijn weder door de Russen bezet.

Te Parijs was de algemeene aandacht zeer gevestigd op de weigering, om den Amerikaanschen gezant te Madrid Soulé den doortogt door Frankrijk te vergunnen. De weigering was daarop gegrond, dat de heer Soulé, niettegenstaande zijne diplomatieke betrekking, steeds in verbinding staat met de revolutionaire partijen in alle landen. De Amerikaansche gezant te Parijs moet over deze weigering reeds inlichtingen gevraagd en ook verkregen hebben, maar hij zou door deze weinig tevreden gesteld zijn, en heeft gezegd, nadere bevelen uit Amerika te zullen afwachten. Men ducht, dat de Vereenigde Staten de zaak ernstig voor hun Gezant zullen opnemen.

Te Rome is den 24 de plegtige indictie van het groote Jubileum verschenen. De Paus zegt daarin, dat hij dit buitengewone verzoeningsfeest tot genezing van het phisieke en morele lijden, waaraan deze tijd onderhevig is, heeft vastgesteld, en wel niet voor Rome alleen, maar voor geheel de Christenheid. Tevens is, zooals men weet, de te houdene vergadering bestemd, om het dogma van de onbevlekte ontvangenis der maagd Maria te beslissen. De duur van het jubileum is op drie maanden bepaald, van 1 November tot 31 Januarij e.k.

De *Pr. Gron. Ct.* deelt heden eene telegrafische dépêche mede, volgens welke Mentschikoff heeft berigt, dat den 26 en 27 het vuren tegen Sebastopol door de belegeraars flaauw werd voortgezet en door de belegerden goed beantwoord. Tevens wordt daarin een berigt uit Londen medegedeeld, dat ook aldaar nadere tijdingen uit de Krim waren ontvangen, loopende tot 25 Oct., en meldende, dat de belegeraars goeden voortgang maakten, terwijl in die tijdingen het van de Russische zijde gemelde berigt van nederlagen, die de Engelschen zouden hebben geleden, wordt tegengesproken. Wie te gelooven?

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

Z. M. heeft bij besluit van den 25sten Oct. goedgevonden te bepalen, dat de schadeloosstelling voor huisvesting en voeding, aan militairen beneden den rang van officier, te verstrekken, zal zijn vijfenveertig cents, en wel tot ultimo December dezes jaars; dienende zulks tevens tot narigt der daarbij belanghebbenden.

— Met den verkoop van aardappelen voor verminderden prijs aan de minvermogenden wordt te 's Gravenhage geregeld voortgegaan. De toevloed der menigte is zeer groot. De aflevering geschiedt in de grootste orde. Deze weldadige onderneming van onbekende bijzondere personen brengt de meest gewenschte gevolgen te weeg, daar de verkoopprijs der aardappelen, elders in de stad, daardoor mede daalt. De soort en kwaliteit der aardappelen worden zeer geprezen, zoodat menigeen terugkeert, om zich op nieuw van dit levensmiddel te voorzien. De maatregel levert derhalve aanvankelijk goede uitkomsten op.

— Te Steenwijk en omstreken is de cholera ontstaan.

— Een nieuw ontwerp van wet is aan de leden der Tweede Kamer toegezonden, tot wijziging van de wet van 26 April 1852, en tot aankoop van 2½ en 3 pCt. Nat. Schuld. — Art. 1 luidt aldus: „Ter vervanging van de schatkistbiljetten, daargesteld volgens de wet van 18 Junij 1851, en die met de overige bij art. 5 en 6 der wet van 26 April 1852 vermelde Staatsschuld uitmaken het bij art. 3 dier wet ingestelde *Fonds tot verzekering van de verzilvering der rentelooze schuld onder de bewaring van de Directie der Nederlandsche Bank*, kan worden aangekocht een genoegzaam kapitaal 2½ of 3 ten honderd rentegevende nationale schuld. Het aldus verkregen kapitaal wordt op de grootboeken onder het opgemelde hoofd ingeschreven en, in betrekking tot het depôt voor de uitgegeven muntbiljetten, tegen den bij art. 5 bepaalden prijs van *f* 50 of *f* 60 ten honderd in aanslag gebragt. — In de mem. van toelichting wordt o. a. gezegd, dat de ruimte van gereede gelden, in de laatste jaren doorgaans in 's Rijks kas aanwezig, aanleiding heeft gegeven tot bovengen. wetsontwerp. Het kwam der Reg. nuttig voor, om het kapitaal groot *f* 2.193.000 in schatkist-billetten, dat een deel uitmaakt van het *Fonds tot verzekering van de verzilvering der rentelooze schuld* te doen vervangen door in te koopen Nat. rentegevende schuld. Eene rentebesparing van *f* 109.650 ware daarvan het gevolg, welke gevoegd bij de renten door het Rijk niet uitgegeven ter onderwerpelijke zake eene som van *f* 500.000 zou bereiken. Nog zoude dan worden vereischt eene geldelijke uitgaaf van *f* 2.719.320, om tot het benoodigde nominaal van *f* 4.386.000, voor de aanvulling benoodigd, berekend de 2½ pCt. à 62, te kunnen geraken.

— Wij vernemen, dat met der daad onlangs eenige personen van Utrecht zijn vertrokken, om zich in den Oranje-Vrijstaat te vestigen. Men noemt onder dezen: den heer *Koopman*, die gedurende onderscheidene jaren aan de Veeartsenijschool geattacheerd is geweest, en die van zijnen Chef, bij zijn vertrek, de meeste gunstige getuigenissen en heilwenschen heeft mogen wegdragen; ook den heer *Schubart*, die met het uitzigt om in die verwijderde streken nuttig werkzaam te wezen, zich met veel ijver op de geologie en de meteorologie heeft toegelegd. Nog zijn twee onderwijzers met hunne gezinnen van daar gegaan. De een, een man van rijpen leeftijd, die op zijne laatste standplaats, ten gevolge van de stemming der R. Catholieken, langzamerhand de meeste kinderen zijne welingerigte school heeft zien verlaten. — Men verhaalt, dat meer wetenschappelijke mannen uit die stad of provincie zich gereed maken, om met het aanstaande voorjaar denzelfden weg te volgen. Uit de omstreken van Amersfoort, moeten twee of drie landeigenaars voornemens wezen als planters in den Oranje-Vrijstaat zich uitgestrekte landhoeven aan te koopen, om landbouw en veeteelt te drijven.

— Aan de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal is een wetsontwerp toegezonden, houdende bepalingen op het stuk der loodsdienst voor zeeschepen.

— De Hooge Raad der Nederlanden heeft bij arrest van 20 Oct. jl., beslist, dat, hoezeer bij de artt. 153—156 der Gemeentewet en 140 der Grondwet aan den koning alleen is toegekend het vermogen, om *casu quo* de plaatselijke verordeningen te schorsen of te vernietigen, daaruit echter voorzeker niet kan worden afgeleid, dat de regter zou verpligt zijn om regt te doen op eene plaatselijke verordening, welke, naar zijn oordeel, met de wet in strijd is.

— Naar wij vernemen, heeft het Z. M. behaagd, uit aanmerking van de duurte der eerste levensbehoeften te bepalen, dat aan de militairen van het Nederlandsche leger, beneden den rang van officier, een gedeelte hunner te goed hebbende gelden in het kleedingsfonds thans worde uitbetaald.

's Gravenhage, 1 Nov. Heden avond heeft ten aanhoore eener groote schare zoowel van hier als van elders opgekomen, ds. *J. C. Zaalberg* in de groote kerk zijne intree-predikatie gedaan. Hij had tot tekst gekozen 1 Chor. II. vs. 2: „*Want ik heb niet voorgenomen, iets te weten onder u, dan Jezus Christus en die gekruisigd.*" Reeds een geruimen tijd voor den aanvang van den Godsdienst waren alle toegangen zoodanig bezet, dat men niet meer in het kerkgebouw konde komen, en niet dan met moeite was het mogelijk daarin eene plaats te verkrijgen.

Amsterdam, 1 Nov. De nieuw beroepen leeraar, ds. *L. S. P. Meijboom*, hield heden avond in de Nieuwe kerk zijne intree-predikatie, en aanvaardde zijn leeraarsambt met eene leerrede naar aanleiding van 1 Chor. II vs. 2: „*Want ik heb niet voorgenomen iets te weten onder u, dan Jezus Christus en dien gekruisigd.*" Tot bijwoning dier plegtigheid was eene buitengewoon talrijke schare opgekomen.

Groningen, 2 Nov. Van den 30sten October tot heden zijn bij de plaatselijke geneeskundige commissie aangegeven 20 nieuwe cholera-zieken; hersteld 10; overleden 8 en in behandeling gebleven 74. — Van de sedert het begin der maand October officiëel aangegeven cholera-zieken, zijn er tot op heden 42 hersteld, 99 overleden en blijven de overigen in behandeling.

— Uit het in de vorige week door den algemeenen kerkeraad der Hervormde Gemeente alhier gemaakte grostal van predikanten, ter vervulling van de vacature, ontstaan door het vertrek van ds. *Meijboom* naar Amsterdam, is heden het navolgende twaalftal geformeerd: D. D. *G. W. Sannes*, te Oude Pekela; *H. van Berkum*, te Stiens; *H. Uden Masman*, te Meppel; dr. *M. van Staveren*, te Leeuwarden; dr. *F. W. B. van Bell*, te Hoorn; dr. *H. Huijsers*, te Farmsum; dr. *W. B. J. van Eijk*, te Hindelopen; *G. Ph. Kits van Heijningen*, te Oudewater; dr. *C. Boon*, te Zuidwolde; *J. B. F. Heerspink*, te Gieten; *H. L. Vinke*, te Leeuwarden, en *H. C. N. van Amerom*, te Bolsward; deze door overstemming met ds. *Sinnighe Damsté* te Hoogezand.

3 Nov. Bij tamelijken aanvoer van rundvee was de verkoop vlug, vette koeijen werden verkocht van *f* 100-„ tot *f* 140-„, een uitmunter werd geschat op eene waarde van *f* 175-„, vaalmelkte van *f* 80-„ tot *f* 120-„, tijgkoeijen van *f* 90-„ tot *f* 110-„ à *f* 115-„; schapen van *f* 13-„ tot *f* 18-„, lammeren van *f* 7-„ tot *f* 11-„; varkens niet veel aanvoer, prijzen van *f* 7-„ tot *f* 25-„.

Midwolde en de Leek, 28 Oct. Heden kwam de kerkeraad dezer gemeente bijeen om te voorzien in de vacature, ontstaan door het emeritaat van haren leeraar ds. *J. Meijer* en heeft het volgende twaalftal van predikanten en kandidaten geformeerd, bestaande uit: d.d. *Meijer*, te ter Horne; *van Eijk*, te Hindeloopen; *Sietsema*, te Oldehove; *Kammenga*, te Akkerwoude; *Fevel*, te Lutjewolde; *Hemmes*, te Eext; *Riedel*, te N. Stads-Kanaal, met herstemming tegen den kandidaat *Poelman*, en *Vogel*, te Hinte c. a.; h.h. kandidaten: *Bosker*, *Blankstein*, *Bleeker* en *Frima*.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

Sedert de Fransche regering de invoerregten op vreemde wijnen geheel afgeschaft heeft, hebben zich op de Pyreneesche grenzen troepen van Spaansche muilezeldrijvers gevormd, die Spaansche wijnen in groote hoeveelheden naar Frankrijk overbrengen, welke op de plaats der productie 18 à 20 fr. per hectoliter kosten en wegens de transportkosten op het dubbele van dien prijs te staan komen. Deze handel doet aan de wijnen van het Zuiden van Frankrijk de helft van hunne verbruikers verliezen.

— Men heeft opgemerkt, dat sedert de geällieerden het beleg van Sebastopol hebben ondernomen, de keizer en de keizerin slechts zelden de schouwburgen bezoeken.

— Honderd duizend paar klompen en sokken worden naar de Levant gezonden. Zij zijn grootendeels verschaft door het departement de l'Ain, en bestemd voor de Fransche troepen in de winterkwartieren.

ENGELAND.

De brief van den keizer der Franschen aan de weduwe van den maarschalk de *Saint-Arnaud*, en wel de zinsnede „in weerwil van bloede raadgevingen," wordt in de militaire kringen alhier zeer euvel opgenomen; want men ziet daarin eene zijdelingsche toespeling op de Engelsche generaals of op een hunner. In vele bladen, ook in den *Times*, vindt men heden dienaangaande verschillende brieven van officieren, waarin zij zeggen, dat het de pligt der regering is, om van het Fransche kabinet eene verklaring van die woorden te vragen, ten einde ze behoorlijk te kunnen wederleggen, in zoo verre het de eer der Engelsche armée geldt. De Fransche *Moniteur* geeft echter eene uitlegging aan deze woorden, waardoor hun beledigend karakter moet worden weggenomen.

— Het muzijkkorps van de Fransche guides heeft 28 Oct. een groot concert gegeven in het glazen paleis te Sijdenham bij Londen ten behoeve der weduwen en weezen van de in den oorlog gesneuvelden. Dit concert werd bijgewoond door 39.191 personen. Het gedrang op het spoorweg-station, van waar alle 10 minuten treinen vertrokken, was ontzettend; echter verneemt men van geene ongelukken. Dit feest moet aan het Patriotic Fund (voor de gewonden etc. bij Sebastopol) ongeveer 5000 pd. st. hebben opgebragt. Het weder was overheerlijk.

— De troepen van het Chinesche gouvernement zijn nog meester van Canton, en verdedigen er zich met kracht. Shanghaï is nog in de magt der opstandelingen.

— Het Engelsche Ministerie van Oorlog heeft de uitrusting bevolen van 120 nieuwe kanonneerbooten van 2 stukken zwaar geschut en 40 drijvende batterijen elk van 70 kanonnen, ten einde in de aanstaande lente in de Oostzee te worden gebruikt.

— De versterkingen van het Engelsche leger in de Krim zullen 4000 man bedragen.

— De oplage van de Engelsche *Times* bedraagt 3.976.700 exemplaren.

— Men zegt thans stellig, dat Lord *Palmerston* Parijs zal bezoeken.

· Reeds zijn berigten uit Noord-Amerika medegedeeld, volgens welke de stroom der landverhuizers begon terug te vloeijen. Een der voornaamste Nieuw-Yorksche dagbladen, de *Herald*, zegt hierover o. a. in zijn jongst ontvangen nummer: „In de laatste twee of drie maanden is een ongewoon groot deel onzer bevolking van buitenlandsche herkomst naar de oude wereld teruggekeerd. Deze ebbe in den vloed der landverhuizers wordt toegeschreven aan onderscheiden oorzaken, waaronder de tegenwoordige duurte der levensmiddelen, het in verhouding lage peil van het arbeidsloon en het woelen van de vreemdelingen-werende partij der zoogenaamde Know-nothings beschouwd worden als de voornaamste. Onder de terugkeerende zijn vele Engelsche handwerkslieden, die ontmoedigd waren door de laagte van het arbeidsloon bij onderscheidene werktuigelijke bedrijven. Terwijl de levensbehoeften hier veel duurder zijn, dan in de oude wereld, is het arbeidsloon hier, naar het zeggen dier handwerkslieden, nog geen tien percent hooger dan ginds. De berigten, waarmede zij terugkeeren, zullen strekken, om die bepaalde klasse van landverhuizers minder talrijk te maken, of wel, om ze, gelijk reeds eenigermate door dergelijke tijdingen bewerkt is geworden, naar Australië te rigten.

DUITSCHLAND.

Aan de *Gazette des Tribunaux* schrijft men uit Dresden dd. 22 dezer het volgende:

„Sedert eenigen tijd wordt het bureau van policie dezer stad van den morgen tot den avond bezocht door een aantal elegante dames, die er een talrijke collectie toilet-voorwerpen komen beschouwen, opmerkelijk zoowel door hunnen goeden smaak als door hunne groote waarde en die er zeer netjes in glazen kasten uitgestald worden. De oorsprong van deze zonderlinge expositie is de volgende:

In de vorige week vervoegde zich eene eenvoudig gekleede vrouw van middelbaren leeftijd bij een juwelier te Dresden en bood hem een diamanten tooisel, ter waarde van 4,560 francs te koop aan. De juwelier onderzocht het tooisel met aandacht en vond, dat het ten eenenmale overeenkwam met de beschrijving, die de policie hem in de maand December van een gestolen voorwerp gegeven had. Hij hield dus de vrouw onder eenig voorwendsel op en waarschuwde de policie die haar arresteerde. In de gevangenis gebragt, waar zij weigerde haar naam en woonplaats op te geven, werd zij herkend voor de vrouw van den heer *Fuchs*, opzigter der bagagie van den Spoorweg van Dresden naar Goerlitz. Ten dien huize werd dadelijk een onderzoek ingesteld; men vond er eene kamer, opgevuld met al wat de garde-robe eener dame aan voorwerpen van weelde kan bevatten, zoo als: zijden en fluweelen japonnen, mantilles, kanten, hoeden met kostbare vederen; batisten hemden, zijden koorden, tooisels, ringen, oorbellen, doekspelden, armbanden en andere kostbaarheden met paarlen en edelgesteenten bezet. Al die voorwerpen werden in beslag genomen en *Fuchs* te Goerlitz gearresteerd, waartoe het bevel per telegraaf daarheen was gezonden. Nog denzelfden avond kwam *Fuchs* alhier aan, waar hij spoedig bekende, dat hij reeds sedert acht jaren de koffers der rijke dames, die van den spoorweg gebruik maakten, van hunne kostbaarheden beroofde. Het tooisel dat tot zijne arrestatie leidde, was het eerste voorwerp dat hij getracht had te verkoopen. Toen de magistraat hem vroeg, of hij dan nimmer de koffers der heeren bestolen had, antwoordde hij onbewimpeld: „Met heeren gaat het veel moeijelijker, zeide hij; deze leveren klagten in bij de spoorweg-directie en de policie, terwijl de vrouwen daartoe te beschroomd zijn; dikwerf bezitten zij voorwerpen van waarde, zonder voorkennis of medeweten van hare mannen of bloedverwanten; worden deze haar ontstolen, dan durven zij zich zelfs niet beklagen, uit vrees van tot onaangename ontdekkingen aanleiding te geven. Men heeft bij *Fuchs* eene geheele verzameling valsche sleutels en haken gevonden. Het aantal der door hem gestolen voorwerpen bedraagt 18000, en de justitie heeft ze nu ten toon doen stellen, ten einde de eigenaars ze gemakkelijker zullen kunnen herkennen.

— In Wurtemberg organiseert zich eene eigenaardige landverhuizing en wel naar Palestina. De leiders hebben besloten, de Bondsvergadering te verzoeken, bij de Porte pogingen aan te wenden, om van haar den afstand te verkrijgen van eene uitgestrektheid grond in het Heilige Land. De keuze van het Heilige land tot woonplaats steunt op godsdienstige gronden; ruim 300 huisvaders hebben het adres aan de Bondsvergadering onderteekend.

— De *Köln. Z.* wijdt zijne aandacht aan een boekske, dat onlangs aan Keizer *Napoleon* is gerigt, en waarin de herstelling van Polen het eenige middel wordt genoemd, om Rusland's zucht tot uitbreiding te beteugelen. Na de gegrondheid van dat betoog te hebben beaamd, en de moeijelijkheden te hebben aangetoond, die met de herstelling zouden gepaard gaan, wijst het blad er op, dat de 4 magten het omtrent die herstelling misschien wel eens zouden kunnen worden, maar dat, als Duitschland op den duur in zijne tegenwoordige weifelende houding bleef, het de Westmagten zou verpligten door het zenden van steun in geld en manschappen de Polen tot een opstand te brengen, en alzoo van die zijde de 3 Noordsche hoven eene verwikkeling en afleiding te bezorgen, die de schromelijkste gevolgen zou kunnen na zich slepen, waar zulk een opstand door magtige rijken als de Westelijke werd geschraagd.

d'armerie de omstreken der stad doorzocht, daarbij 50 personen gevangen en een groot aantal wapens in bezit genomen. Tevens heeft hij een streng verbod tegen het bezit van wapenen, die binnen 24 uren moeten worden afgeleverd, almede tegen het verblijf van niet-legitimisten te Madrid uitgevaardigd

— Men herhaalt het berigt, dat de generaal *Dulce* zijn ontslag heeft ingediend als luitenant-generaal en het grootkruis van *Karel III* teruggezonden heeft, dat hem in de Julij-gebeurtenissen vereerd is geworden. Als reden voor deze handelwijze geeft hij, naar men zegt, op, dat 's lands zaken eene rigting hebben genomen, die weinig overeen-

komt met zijne inzigten, toen hij het initiatief tot den opstand op den 28sten Junij genomen heeft. Men gelooft evenwel, dat het ontslag van den generaal niet zal worden aangenomen.

RUSLAND-TURKIJE.

De *Invalide Russe* en het *Journal de St. Petersbourg* melden, dat eene afdeeling Russische lanciers, die Eupatoria observeerden, door Tartaren en Arabieren zijn aangevallen, doch die teruggeslagen hebben. Het blijkt daaruit, en wel langs officieel Russische zijde, dat althans een gedeelte der bevolking van de Krim partij voor de geallieerden kiest.

— Twee Weener bladen, *das Fremdenblatt* en *die Presse*, hebben uit Berlijn een dépêche ontvangen, berigtende dat de Russische gezant aldaar kennis heeft gekregen van zijne regering, om aan Oostenrijk en Pruissen te verklaren, dat Rusland besloten heeft, zelfs indien Sebastopol valt, in geenerlei opzigt van zijne eischen af te zien.

— Het drinkwater voor Sebastopol komt over Inkerman, uit het dorp Baïdar, oostwaarts van Balaklava. Daar nu de geälleerden de waterleiding hebben vernield, zijn de inwoners aan eene wreede ontbering ter prooi. Uit Balaklava wordt gemeld, dat al de inwoners bevel hebben gekregen onmiddelijk te vertrekken en, waar zij kunnen, een goed heenkomen te zoeken. Als reden daarvan geven eenigen op, dat het voornemen bestond de vloot in brand te steken, en anderen dat de stad aan de vlammen zou worden prijs gegeven. Den 10 zijn de inwoners vertrokken.

— Op aandrang van Frankrijk heeft de Porte afgezien van haren eisch, om van Griekenland eene geldelijke schadeloosstelling te ontvangen, voor het nadeel dat haar was berokkend door de deelneming der helleensche benden aan den jongsten opstand in Epirus en Thessalië. Dit besluit der Porte is eene inderdaad belangrijke concessie, die Turkije aan de Westersche mogendheden doet. Thans is het zeer waarschijnlijk, dat de turksch-grieksche diplomatieke betrekkingen spoedig zullen worden hersteld, daar de kwestie der schadeloosstelling een der hoofdbezwaren daartegen was.

— Lord *Raglan* heeft den 11 October een zeer scherpe dagorder gerigt tegen de geneeskundige dienst der engelsche divisie van het geällieerde leger in de Krim. In weêrwil van de in tijds gegeven naauwkeurige bevelen, hebben de zieken, die van het kamp van Sebastopol naar Balaklava vervoerd waren geworden, niets in gereedheid gevonden om hen te ontvangen, en moesten zij verscheidene uren achtereen op de straat liggen, aan het gure weder blootgesteld. De officier, die zich aan dat schandelijk verzuim heeft schuldig gemaakt, is bij lord *Raglan* bekend; deze wil echter zijnen naam nog niet openbaar noemen, en vermaant hem voortaan zich te wachten voor dergelijke overtredingen der krijgstucht.

JAPAN.

Volgens brieven uit Hongkong, is bij het verdrag tusschen Japan en de Vereenigde Staten uitdrukkelijk door het Japansche gouvernement bedongen, dat geene zendelingpredikers, van welke godsdienst ook, door Noord-Amerikaansche schepen in Japan zullen worden gebragt, en hebben de Japansche overheden, hoe heusch overigens ook, zich op alle de godsdienst rakende punten geheel onhandelbaar getoond. Zoo meldt de Parijsche *Univers*.

ASSEN, 4 November.

TELEGRAFISCH BERIGT.

's Hage, 4 Nov. *Mentschikoff* berigt, dat Sebastopol zich 27 October met succes verdedigde. Volgens berigt waren de bovenbatterijen van fort Constantijn vernield.

Op aanst. Zondag, den gedenkdag der Hervorming, zal ook hier de toga worden aangenomen door de Predikanten der Hervormde gemeente. Zij hebben daartoe besloten met voorkennis en in overeenstemming met den Kerkeraad. H.H. Kerkvoogden en Notabelen hebben zich bereidvaardig betoond, de kosten voor rekening van hunne administratie op den post van *openbare eeredienst* over te nemen.

Om zoo hier als elders in ons gewest de Gemeenten bekend te maken met de redenen van het aannemen der toga, wordt op verzoek des Kerkeraads de daartoe betrekkelijke Synodale aanbeveling, die aan de Predikanten en Kerkeraden gerigt is, hier opgenomen.

Eerwaarde Broeders!

In het jaar 1851 werd de aandacht van de Algemeene Synode der Nederlandsche Hervormde Kerk niet slechts door eenige adressanten, maar ook door de Algemeene Synodale commissie gevestigd op het *ambtsgewaad der predikanten*, en het verzoek tot haar gebragt, om haren invloed aan te wenden tot de invoering der *Toga*. Hoewel de Hooge Kerkvergadering het toenmaals nog niet geraden vond eene bepaalde aanbeveling te dezer zake van haar te doen uitgaan, vereenigde zij zich echter met de beschouwing der commissie, te dezer zake door haar benoemd te fine van consideratien en advies, waarbij de *Toga* als een deftig, gepast en gemakkelijk ambtsgewaad aanbevelingswaardig gerekend werd.

Bij de te dezen jare gehoudene vergadering der Synode werd andermaal dit verzoek tot haar gebragt, en wel van onderscheidene en hoogstachtenswaardige zijden. Na eene aandachtige overweging heeft zij geoordeeld thans eene schrede verder te kunnen gaan, en tot de aanbeveling der *Toga* met haar toebehooren, te weten met *Bef* en *Barret*, te kunnen besluiten. Aan welk besluit zij door deze hare aanschrijving gevolg tracht te geven.

Dat in het algemeen de *vorm* geene onverschillige zaak is, en dikwijls met het innerlijk wezen der dingen in de naauwste betrekking staat, lijdt geen twijfel. Evenmin dat dit inzonderheid geldt van de openbare godsdienst. Niets mag daarbij strijden met het karakter van waardigheid, dat een harer eerste vereischten is; integendeel behoort alles daarbij mede te werken om de harten tot ernst en eerbied te stemmen. Niet ten onregte is daarom gezegd: „de plegtige handeling behoort ook verrigt te worden in plegtig „gewaad."

De thans nog gebruikelijke ambtskleeding onzer Evangeliedienaren laat reeds op zich zelf veel te wenschen over, wanneer het aan dit vereischte wordt getoetst. Bovendien is het bekend, hoe deze kleeding reeds hier en daar, ten deele althans, in onbruik is geraakt of begint te raken. Voorts laat het zich berekenen, dat de ten vorigen jare uitgevaardigde staatswet op de kerkgenootschappen zulks niet weinig zal bespoedigen, aangezien bij deze wet het dragen van die kleedingstukken, waarin het ambtsgewaad der predikanten gerekend wordt te bestaan (*mantel* en *bef*), buiten de kerkgebouwen is verboden. Reeds heeft deze wet aanleiding gegeven, dat sommige predikanten in de vaderlandsche kerk deze kleedingstukken zelfs bij de openbare godsdienst hebben afgelegd, en het laat zich voorzien, dat dit voorbeeld meer en meer navolging vinden zal. Zoo zal de ambtskleeding van den predikant, aan geenerlei regel of gebruik meer gebonden, bloot van zijne eigene keuze, of liever van de rustelooze afwisseling van den heerschenden smaak afhangen, zal dus de *mode* van lieverlede ook op den kansel gaan heerschen, waaronder het ernstig en plegtig karakter der openbare godsdienst ligtelijk zal lijden. De Synode wenscht dit te voorkomen, of liever — daar het reeds niet meer aan voorbeelden ontbreekt van het gebruik eener min voegzame kleeding op den predikstoel — te stuiten, en heeft de overtuiging, dat niets beter daartoe zou kunnen leiden, dan wanneer de *Toga* als het ambtsgewaad der predikanten werd aangenomen. Terwijl toch langs dezen weg de aangeduide rustelooze afwisseling van kleeding wordt voorgekomen, treedt tevens voor het min deftige en gepaste een inderdaad deftig en gepast gewaad in de plaats. De Synode acht het onnoodig de onderscheidene opzigten, waardoor de *Toga* zich aanbeveelt, te vermelden. Alleenlijk wil zij herinneren, dat ditzelfde gewaad reeds van overoude tijden bij meer dan ééne afdeeling der Protestantsche Kerk in gebruik is geweest, en men zich daarbij derhalve aan eene bestaande en eerwaardige gewoonte aansluit. Wat meer is, met het aannemen der Toga keeren wij in den grond der zaak slechts tot hetgeen voormaals in ons eigen kerkgenootschap in zwang was terug, nademaal deze kleeding weinig verschilt van die onzer voormalige predikanten, waarvan nog de naam *mantel*, aan de bekende nog in gebruik zijnde strook laken gegeven, ten bewijs verstrekt.

De Synode koestert geene vrees, dat door dezen maatregel de onprotestantsche voorstelling, alsof de stand onzer Evangelie dienaren een zoogenoemde *geestelijke* stand ware, in de Hervormde Kerk zal worden aangekweekt, naardien de kerkgenootschappen, waarbij de Toga van voor lang in gebruik is, het tegendeel bewijzen. En evenmin kan zij eene andere bedenking, die meermalen is ingebragt, laten gelden, dat namelijk het gebruik der Toga zou zijn af te keuren, omdat onze Heer en Zijne Apostelen zich bij hunne prediking van geen onderscheidend gewaad hebben bediend. Immers de omstandigheden, waaronder de tegenwoordige Evangeliedienaar werkzaam is, verschillen grootelijks van die, waaronder de Heer en Zijne Apostelen optraden. En zeker lag het geenzins in hunnen geest, het nageslacht in dit opzigt aan hun voorbeeld te binden, gelijk dan ook de christelijke gemeente, ten aanzien van de inrigting en geheel het uitwendige der openbare godsdienst, steeds hare zelfstandigheid heeft gehandhaafd.

Natuurlijk kan het niet in de bedoeling der Synode liggen, dat het Toga-gebruik in de Vaderlandsche Kerk worde ingevoerd met onberaden ijver. Veeleer verwacht zij van de wijsheid en voorzigtigheid der voorgangers en bestuurders van de openbare godsdienst, dat zij in deze zaak den geest en de gesteldheid hunner gemeenten niet uit het oog zullen verliezen. Zij verwacht echter te gelijkertijd, dat de overtuiging van het wenschelijke eener eenparigheid van handelen in deze zaak allen zal bezielen, wier medewerking de Hooge Kerkvergadering inroept, en hen dringen om, zooveel in hun vermogen is, tot bereiking van het voorgestelde doel bij te dragen, en, waar zich hinderpalen mogten voordoen, naar doelmatige middelen uit te zien om deze te overwinnen.

Is het denkbeeld niet bij de Synode opgekomen, om een *bevel* tot het gebruik der Toga uit te vaardigen, zij vertrouwt nogtans tevens, dat men hare broederlijke *aanbeveling* bereidvaardig zal aanmerken als een rigtsnoer, waarnaar elk, wiens roeping het is, tot bevordering van de belangen der Kerk mede te werken, zich ook behoort te gedragen, zelfs dàn wanneer hij tot het aanbevolen gebruik voor zich zelf geene genoegzame reden mogt zien.

Met opzet rigt zij deze hare aanbeveling niet slechts aan *Evangeliedienaren*, als voornamelijk daarbij betrokken, maar ook aan de *kerkeraden in het algemeen*, verzekerd, dat hunne gemeenschappelijke zamenwerking hier onmisbaar is. In gemeenten, waar ook de medewerking van HH. *Kerkvoogden* tot de bevordering dezer zaak kan bijdragen, vertrouwt de Synode, dat deze van uwentwege daartoe ook zal worden ingeroepen. Zoo mogen allen de handen ineenslaan, om hetgeen tot stichting der gemeente, tot verhooging van den indruk en den invloed der openbare godsdienst, strekken kan te ondersteunen! Zoo moge het Rijk van Christus onder ons bloeijen en het Godsrijk meer en meer komen!

'S GRAVENHAGE, *den 28sten Augustus* 1854.

De Algemeene Synode voornoemd,
P. C. MOLHUIJSEN,
President.
TIMMERS VERHOEVEN,
Secretaris.

— Z. M. heeft benoemd tot ontvanger der dir. bel. te Akkrum c. a., *R. C. de Ridder*, thans te Staphorst.

— Door het Provinciaal Geregtshof van Drenthe is tot lid van den Raad van Toezigt en discipline voor de Advocaten, bij dat Geregtshof toegelaten, benoemd de heer Mr. W. *Alingh*. Door den Raad is tot deszelfs Secretaris benoemd het lid Mr. *W. Tonckens*.

— Te Veenhuizen zijn van 26 tot 29 Oct. j.l. door de cholera aangetast 5 personen, 1 lijder overleden, 11 hersteld, bleven onder behandeling 55. In het geheel waren aangetast 220 personen, overleden 119, hersteld 46.

— Op de jaarmarkt, den 30 Oct. j.l. te Coevorden gehouden, waren aangebragt 175 koeijen, 55 kalveren en 45 schapen; de koeijen golden van *f* 60-" tot *f* 120-", de kalveren van *f* 25-" tot *f* 45-" en de schapen van *f* 2·50 tot *f* 6-". De handel was zeer levendig; de runderen werden voor hooge prijzen verkocht.

— Bij de Chr. Afg. gemeente te Deventer is als leeraar beroepen de heer *Breitsma*, thans te Heerenveen.

— Te Smilde zijn van 26 Oct. tot 3 Nov. j.l. aangetast 6 cholera-lijders, waarvan 4 overleden en 2 nog in behandeling zijn.

— Den 2 dezer is te Hoogeveen weder een persoon door de cholera aangetast en overleden, terwijl den vorigen dag waarschijnlijk aan dezelfde ziekte iemand is bezweken, bij wien echter geen geneeskundige hulp is ingeroepen.

— Met den 1sten dezer is aan boord van Z. M. wachtschip *Ajax* te Hellevoetsluis geplaatst de luitenant ter zee 2e kl. *G. P. Servatius*.

* **Gramsbergen, 2 Nov.** De wegen binnen deze plaats, welke zoolang in eenen erbarmelijken toestand hebben verkeerd, en eens zoo ontoegankelijk waren, dat men, om een lijk naar deszelfs laatste rustplaats te vervoeren, eerst eenen dijk moest leggen, worden nu opgehoogd en zullen bestraat worden. Deze en dergelijke nuttige werkzaamheden en verbeteringen danken wij aan de ijverige belangstelling in alles, wat deze gemeente betreft, van onzen geachten burgemeester *A. C. Bouwmeester*, die, naar wij tot ons genoegen vernemen, tevens het plan heeft genomen, eene doelmatige straatverlichting gedurende de winteravonden daar te stellen.

* **Dedemsvaart, 30 Oct.** De trekschuit van hier op Zwolle, laatstleden donderdag van de markt te Ane komende, was zoo zwaar beladen, dat zij kantelde, waardoor eene groote partij koren, alsmede eenige partijen boter en eijeren in het water geraakten. Hoewel men dadelijk aan het opvisschen der goederen ging, kon men 4 zakken met koren niet terug vinden.

* **Veendam, 2 Nov.** Op de herfstmarkt, dingsdag l.l. alhier gehouden, waren de prijzen zeer hoog. Een veehandelaar alhier o.a. heeft aldaar eene koe verkocht voor *f* 160-", die hem in het voorjaar slechts *f* 80-" heeft gekost, terwijl een ander een jongbeest verkocht, 14 maanden oud, voor *f* 95-".

* **Neijensleek, 2 Nov.** Het zanggezelschap alhier zal zich vereenigen met dat van Eesveen, onder leiding der beide onderwijzers *Sol* en *Argeloo*. De bijeenkomsten zullen zoo worden, dat de leden de eene week in de school alhier en in de andere week in die van Eesveen zullen zamen komen. Door de geoefende leiding van genoemde onderwijzers, verwacht men van die vereeniging goede resultaten.

* **Meppel, 3 Nov.** De gister hier gehouden Allerheiligen markt werd druk bezocht. De ter verkoop aangevoerde runderen bedroegen meer dan 500, die meest alle tot hooge prijzen, bij gretige koopers van de hand werden gedaan. De prijzen der vette runderen worden gerekend van 18 tot 23 cents het halve Ned. pond. De kalfde koeijen van *f* 100 tot *f* 150, het jongvee van *f* 40 tot 80-". De aangevoerde boter bedroeg 280 vierde vaten, die verkocht zijn geworden voor *f* 36-" tot 41.25 de vierde ton. De rogge was merkelijk beter koop dan de vorige week, als konde de toen voor *f* 11.50 verkochte soort thans slechts *f* 9.50 a *f* 9.75 gulden.

* Dingsdag avond hield de hier bestaande rederijkers kamer, *Erica* genaamd, eene openbare vergadering in de nieuwe zaal van het Societeitsgebouw. De groote en schoone zaal voldeed zoowel aan de sprekers als aan alle bezoekers. Het was een genotvolle — het was een leerrijke avond voor allen, die toegang hadden, ook voor Meppels schoonen.

* Bij gelegenheid van den allerheiligen markt hebben er nog een paar ergerlijke tooneelen plaats gevonden: Een 13 a 14 jarig jongeling *van der Zaag*, molenaars knecht buiten Meppel, eene boodschap naar Meppel doende, is door 5 personen van Staphorst aangevallen; zij hebben hem het oor opengesneden, en op zijne handen gedanst. De justitie is de daders op het spoor, die zich, na het plegen der misdaad, dadelijk uit de voeten maakten. — In de herberg aan den uitgang van Meppel kregen des avonds omstreeks half tien uren twee personen van Uffelte, Gemeente Havelte, over het per ongeluk omverwerpen van een glaasje met drank, zoo hooggaande rusie, dat een derzelve, genaamd *Hendrik Rolden*, drie sneden in het aangezigt heeft gekregen die ofschoon niet bedenkelijk echter van vrij ernstigen aard zijn. Als vermoedelijke dader wordt opgegeven *J. A. O.* die zich na het gebeurde feit dadelijk uit de voeten maakte, zoodat de policie hem niet konde achtervolgen. De vereischte processen verbaal dezer baldadigheden zijn opgemaakt en zullen aan den bevoegden strafregter worden opgezonden.

* Den 20 October bedroeg het getal door de cholera aangetasten alhier 62, waarvan toen 44 overleden, 6 genezen en 12 nog in behandeling waren. Sedert dien tijd zijn er nog 12 personen, op twee na allen kinderen, aangetast, terwijl er 9 genezen en 10 overleden zijn, zoodat er thans nog 5 in behandeling blijven, waarvan 4 in het voor deze zieken bestemde lokaal verpleegd worden. — Dat de ziekte niet meer zoo sterk woedt, blijkt vooral daaruit, dat van deze 12 personen op ieder der dagen van 20, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28 en 30 October één en den 1 November drie zijn ziek geworden, en er gisteren noch heden iemand is bijgekomen.

DE VERTELLER ENZ.

De bloedwraak in het Oosten.

Wanneer in Palestina een dorpsbewoner vermoord wordt, en de moordenaar bekend is, rukken terstond alle nabestaanden van den verslagene, met schietgeweer en sabel gewapend, onder dreigend misbaar naar de woning van zijn moordenaar op. Te gelijker tijd komen echter ook anderen, die in de zaak niet betrokken zijn, toesnellen, maken zich van beide vijandige partijen meester, en zonderen ze op een plein of in een tuin van elkander af, waar alsdan het onderhandelen of beraadslagen over het bloedgeld en 't vredeverbond een aanvang neemt. Dit verdrag heet de *Ahd et Rajeh* (hetgeen men haast door *pactum vexilli* of vaandelverbond zou kunnen vertalen) van de daaropvolgende merkwaardige handeling. Er wordt, namelijk, op eene hooge, algemeen in het oog vallende plaats van het dorp een stang opgerigt, en aan diens top een witte doek bevestigd, waarin vier knoopen zijn gelegd, die vier beurzen van duizend piasters voorstellen, en aanduiden, dat de moordenaar bereid is, om de som van 400 fl., als het bij de fellah's gewone zoengeld, te betalen. Eindelijk worden er nog eenigen der oudsten of scheik's bij geroepen, die dan de familie van den moordenaar in bescherming nemen, of er voor instaan, dat noch hem, noch een ander lid zijner familie eenig leed geschieden zal, waarvan even als van de uitbetaling der toegezegde som eene akte, door getuigen mede onderteekend, wordt opgemaakt. Is de moordenaar bij den regter aangeklaagd, tot wien echter gewoonlijk alleen de stedelingen hunne toevlugt nemen, zoo wordt aan de familie van den verslagene eene som van 10 duizend drachmen zilver of 30 duizend piasters toegekend. Maar ingeval de familie geen zoengeld wil aannemen, wordt het doodvonnis aan den moordenaar voltrokken, bijaldien men hem, wel te verstaan, tijdig in hechtenis genomen heeft, en hij door omkooping geene gelegenheid vindt om te ontsnappen. — De Arabier weet zeer goed, wat de wet van Mozes van den „bloedwreker" spreekt; maar dat alleen den onvrijwilligen doodslager eene vrijplaats geopend was (zie *Deuteronom.* 19), schijnt hij niet in aanmerking te nemen, en vindt het voordeeliger uit een opzettelijken moord, — daar de verslagene toch niet weder levend gemaakt kan worden, — een voor hem zeer aanloklijk geldgewin te trekken. Met geld laat zich in het Oosten alles goed maken.

ALLERLEI.

Jozef II, Keizer van Duitschland (1725—90), in de geschiedenis zoowel bekend als een zeer verlicht vorst, die steeds het geluk der menschheid in het algemeen en in het bijzonder dat van zijne onderdanen beöogde, doch wiens edele bedoelingen tot hervorming zijner staten en erflanden den hevigsten tegenstand vonden, had eenen afkeer van hoofdsche vormen en ijdele prachtvertooning.

Eens in een eenvoudig rijtuig, voor slechts twee personen geschikt, van een' morgenrid in de omstreken van Weenen terugkeerende, werd hij door den regen overvallen; een voetganger, die zich eveneens naar de hoofdstad terug spoedde, geeft den voerman een teeken, om op te houden, waaraan Jozef II dadelijk gevolg geeft. „Mijnheer," vraagt de militair (want het was een sergeant), „zoude het ook onbescheiden zijn, een plaatsje aan uwe zijde te verzoeken? mijne uniform, die ik van daag voor de eerstemaal heb aangetrokken, wenschte ik wel te sparen." — „Wel zeker, vriendje," zeide Jozef, „uwe mooije uniform mag niet bederven; stap op maar en neem plaats. Waar komt ge van daan?" — „O! ik kom van een' mijner vrienden, een' jagtopziener, waar ik een heerlijk ontbijt gehad heb." — „Wat hebt ge dan voor lekkers gegeten?" — „Raad eens." — „Ja, hoe zal ik dat weten, bier-soep?" — „Nu komaan, soep — heel wat anders." — „Zuurkool?" — „Heel wat anders" — „Kalfstong?" — „Heel wat anders, zeg ik u." — „Nu, waarlijk, dan weet ik niet meer te raden," zeide Jozef. — „Een faisant, mijn lieve man, een faisant, geschoten voor de keuken van Zijne Majesteit," riep de sergeant, hem gemeenzaam op de knie slaande.

Terwijl men de stad naderde en de regen nog steeds aanhield, vroeg Jozef zijn' medgezel, waar hij verkoos af te stappen. „Ik zoude vreezen, mijnheer, misbruik te maken van ....." — „Neen, neen," sprak Jozef, „welke straat?" — De sergeant hem zijne woonplaats aangeduid hebbende, verlangde nu te weten, van wien hij zoo vele beleefdheden ontving. „Nu is het uwe beurt," zeide Jozef, „raad eens." — „Mijnheer is militair, ja zeker?" — „Zoo als mijnheer teregt zegt." — „Luitenant?" — „Nu komaan, luitenant, heel wat anders." — „Kapitein?" — „Heel wat anders." — „Kolonel misschien?" — „Heel wat anders, zeg ik u." —

* **Steenwijkerwold, 31 Oct.** De inënting onder het rundvee alhier, bewerkstelligd op den 9 Aug. j.l. door den heer *L. Hubenet*, Rijks-veearts der 1e klasse te Dwingeloo, bij vier veehouders, waar de longziekte bereids was uitgebroken, heeft de gunstigste resultaten opgeleverd, zoodat de ziekte sedert dien tijd geweken is, behalve bij een der veehouders, die zijne kalveren niet had laten inënten en waarvan later 2 a 3 door de longziekte zijn aangetast en bezweken.

* **Smilde, 1 Nov.** Men verneemt, dat de vacante school te Hoogersmilde provisioneel zal worden waargenomen door *H. J. Kraaijenveld*, bezitter van den tweeden rang en laatstelijk ondermeester te Almelo.

* **Ruinen, 30 Oct.** Deze dag was voor velen een dag van vreugde. De inwijding van 't nieuwe schoolgebouw alhier had heden plaats. Het gebouw was geheel versierd. Eene talrijke schare, waaronder eenige onderwijzers uit naburige gemeenten, verhoogde den luister van dit feest. De ed. achtb. heer Burgemeester sprak eerst tot de overgroote menigte. In hartelijke taal en in korte trekken toonde z. ed. achtb. aan 't nuttige en 't noodzakelijke van 't schoolgaan. Daarna sprak de onderwijzer *Haveman*; hij betuigde zijnen dank aan de oprigters van 't nieuwe en zeer fraaije schoolgebouw. Vervolgens hield ds. *Ansingh* eene treffende rede en eindelijk de hulp-onderw. *Rouwkema*. Deze deelde zijn aanstaand vertrek mede en nam daarbij van allen afscheid. De leden der zangvereeniging boden hem daarop, onder gepaste versregelen, een geschenk in zilver aan. Nu nam de heer Burgemeester nogmaals het woord en betuigde bijzonder zijn dank aan *Rouwkema* en moedigde de leden der zangvereeniging aan, om op 't ingeslagen spoor voort te gaan. Na afloop dezer plegtigheden verliet men 't nieuwe schoolvertrek. Intusschen hoorde men ter afwisseling schoon gezang, onder de leiding van eenige muzikanten. De kinderen gingen van de nieuwe naar de oude school, om daar onthaald te worden. Al de tegenwoordige onderwijzers werden ook kosteloos onthaald. Zoo werd deze dag in gepaste vreugde doorgebragt en zal gewis bij velen een duurzamen indruk achterlaten.

REGTSZAKEN.

Provinciaal Geregtshof van Drenthe.

2 *Nov. H. G.*, te Maten, in appel vrijgesproken van de beschuldiging van eene verbodene nederlaag van spek te hebben gehad, als zijnde niet genoegzaam bewezen, dat hij kennis van deze nederlaag gehad heeft.

Arrondissements-Regtbank te Assen.

3 *Nov. J. P.*, arbeider te Roswinkel, *G. S.*, arbeider te Sleen, *H. V.*, arbeider te Zandberg, *M. A. K.* te Maten, bij verstek, *J. H. van der V.* en *H. J. A.* te Hazelaar, in Hannover, bij verstek, allen wegens frauduleuzen invoer van verschillende voorwerpen, veroordeeld ieder tot 1 maand gevangenisstraf met verbeurte der ingevoerde voorwerpen; — *W. K.*, 18 jaren oud, *J. H. F.*, 14 jaren oud, arbeiders en *L. S.*, 10 jaren oud, zonder beroep, alle drie wonende te Slagharen, wegens frauduleuzen invoer van zout, de beide laatstgemelden handelende met oordeel des onderscheids, veroordeeld ieder tot gevangenisstraf, de eerste van 1 maand, de tweede van 14 dagen en de derde van 6 dagen met verbeurte van het zout; — *D.* W., arbeider te Valtherveen, wegens beleediging door woorden van een bedienend beambte in de uitoefening zijner functiën, als niet wettig bewezen, vrijgesproken.

INGEZONDEN STUKKEN.

Mijnheer de Redacteur!

Met verwondering heeft men uit de verslagen van de laatste vergaderingen van den Raad dezer gemeente gezien, dat bij denzelven is ingekomen een verslag van Heeren curatoren van het gymnasium alhier, waarin deze o.a. voorstellen, om aan deze inrigting eene subsidie van *f* 1000-„ uit de gemeente-kas te geven. Onder het bestuur van den vorigen Rector heeft men nimmer gehoord, dat het gymnasium of toen Latijnsche school subsidie behoefde; integendeel, de toenmalige Rector is daardoor een vermogend man geworden. Gaarne zou men willen weten, waarom deze inrigting thans met *f* 1000-„ moet gesubsidiëerd worden, eene som, die, daar ze eenmaal toegestaan, zeker jaarlijks weder zal moeten verleend worden, deze betrekkelijk kleine gemeente zeer zal bezwaren? Deze *f* 1000-„ is een derde deel van den hoofdelijken omslag en 1/26 van alle uitgaven. Zijn de omstandigheden in de laatste jaren zoo veranderd? Zoo het subsidie inderdaad noodig is, zou het dan niet blijken, dat deze inrigting op veel te kostbaren voet is geschoeid, althans veel te kostbaar voor eene gemeente als Assen?

ASSEN, 1 Nov. 1854. X.

Correspondentie.

Door gebrek aan ruimte zijn wij genoodzaakt het stuk van T. tot een volgend nummer uit te stellen.

ADVERTENTIEN.

Den 25 October l.l., des achtermiddags 2 ure, *gaf den geest*, H. J. SMIT, die wakkere Man, — teerbeminde Echtgenoot, — liefderijke Vader, die hier op aarde niet alleen voor zich zelven, maar ook voor anderen leefde, gelijk ook nu bij zijn ligchamelijk gemis met bittere smart gevoeld wordt, door degenen, die met hem in aanraking plegen te komen.

Ons treuren is gewijzigd naar Openb. 14 : 13.

HOOGEVEEN, 31 Oct. 1854.

In naam der Weduwe,
L. W. SLOMP.

GEWONE VERGADERING
MET DAMES

van 't Departement *Assen* der MAATSCHAPPIJ: *TOT NUT VAN 't ALGEMEEN*, op WOENSDAG den 8 November 1854, des avonds te zeven uren. — Sprekers de heeren Mr. L. O. GRATAMA, P. WINTER en Dr. N. TATUM ZUBLI.

Het Lid Secretaris,
A. T. HOSTEIJN.

L. W!

De Heer B. W. KIJMMELL te *Peize*, is van plan
UIT TE BESTEDEN:
Het **METSELWERK** van een
ROGGE- EN PELMOLEN,
bij de *VEENHOOP* op de *Smilde*,

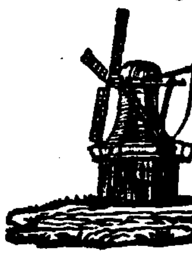

ter hoogte van **56 voeten** beneden de zwikstelling, waarvan 'T BESTEK en TEEKENING te zien is bij den Heer J. H. KIJMMELL op de Smilde.

Gadingmakenden worden uitgenoodigd, bij *franco* berigt, aan *eerstgenoemde* op te geven, voor welken prijs zij het *METSELEN*, **à 1000 steenen** willen aannemen; voor den 1 December berigt.

N. B! Voorts wordt genoemde MOLEN in **HUUR** aangeboden, om met Mei e.k. te aanvaarden.

HILLEGONDA WEBER te Assen, is voornemens ten overstaan van den Notaris VAN LIER, **PUBLIEK** te *VERKOOPEN*:

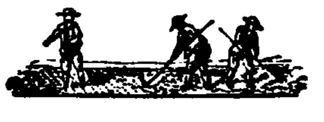

een perceel HOFGROND, gelegen te *Assen*, Oostzijde van den Groninger weg achter het huis van STRAATMAN.

De eerste Veiling zal plaats hebben op
DONDERDAG DEN 9 NOVEMBER 1854,
des avonds te 7 uur,
in de Zaal van JAN OOSTERGETEL te Assen.

H. H. VAN LIER.

OVERIJSSELSCHE
ONDERLINGE
BRAND-WAARBORG-MAATSCHAPPIJ
VOOR
GEBOUWEN,

GEVESTIGD TE ZWOLLE, ONDER HET BESTUUR VAN DEN HEER
B. J. B. VAN SONSBEECK
als *Directeur*,
EN
de Heeren Mr. W. H. ROIJER, Rijks Advocaat, Mr. J. A. SANDBERG en J. A. Baron van FRIDAGH, leden der Gedeputeerde Staten van Overijssel,
als *Commissarissen.*

De DIRECTEUR van genoemde Maatschappij, B. J. B. VAN SONSBEECK te Zwolle, brengt bij dezen ter kennis van de Deelgenooten, dat op den 27 Julij jl. door hem, ingevolge art. 41 des Reglements, rekening en verantwoording van zijn beheer over het met ultimo junij jongstleden afgeloopen Maatschappelijk jaar is gedaan, welke rekening en verantwoording naar behooren door Heeren Commissarissen is opgenomen en goedgekeurd; en dat de bijdragen wegens geledene brandschade over dat jaar, bedragen: voor de gewone klasse, der 1e AFDEELING 1/40 percent, der 2e AFDEELING, bevattende de gewone boerenwoningen, 4/40 percent, der 3e AFDEELING of die der windmolens 29/40 percent.

Tevens zij herinnerd dat de Directie bereid is, om van de deelgenooten, die zulks verlangen mogten, hun jaarlijksch aandeel in de brandschaden tegen eene vaste premie over te nemen, en wel; (de administratie-kosten daaronder niet begrepen), voor de EERSTE AFDEELING tegen 50 Ct. en voor de TWEEDE AFDEELING tegen *f* 2.— van elke *f* 1000.—, namelijk voor de gewone klassen in elke Afdeeling.

Voorts wordt ter kennis der Deelhebberen gebragt, dat de *supletie- en administratie-kosten* te zamen, over de 24 jaren, verloopen sedert de invoering van het Reglement van 1830, van 1 Julij 1830 tot ultimo Julij 1854, van ieder *f* 1000.— verwaarborging gemiddeld hebben bedragen: in de 1e AFDEELING *f* 0.83 Cents, in de 2e AFDEELING *f* 1.63 en in de 3e AFDEELING *f* 2.39⁵ 's jaars.

BURGERLIJKE STAND.

ASSEN, 27 Oct.—3 Nov. *Overl.* E. W. Huizing, manl. gesl., weduwnaar, 74 j. en 9 m.

MARKTBERIGTEN.

GRONINGEN, 3 Nov.

Tarwe, Jarige	70 N.pd. *f* 00.00		Boekweit, zand 64	N.pd. *f*	6.70
„ N. Oml.	70 „ „ 11.75		„ „ 66	„ „	7.10
dito.	72 „ „ 12.35		„ veen 66	„ „	6.80
„ „ Old.	70 „ „ 11.45		„ „ 68	„ „	7.20
„ „ „	72 „ „ 12.05		Paardeboonen . . *f*	7.50 à	8.25
Rogge, N. Inl.	66 „ „ 9.00		Groene Erwten . „	10.50 à	11.50
„ „ „	68 „ „ 9.90		Grauwe „ „	9.75 à	11.00
„ „ „	70 „ „ 10.30		Koolzaad . . . *f*	13.50 à	14.25
Haver. N. dikke	40 „ „ 4.40		Gort, grove . „	10.75 à	11.25
„ „	48 „ „ 5.20		Gort, parel , „	00.00 à	00.00
„ Voer	36 „ „ 3.80		Olie, raap per vat	45.00 à	00.00
„ „	40 „ „ 4.20		Raapkoeken		à 00.00
„ Zwarte	36 „ „ 3.70		Lijnkoeken	00.00 à	00.00
„ „	40 „ „ 4.10		Boter 1/4 ton. . . .	00.00 à	00.00
Garst, N. wint.	54 „ „ 5.85		Boter 1/8 „		à 00.00
„ „ „	56 „ „ 6.00				
„ „ zomer	56 „ „ 6.00				
„ „ knob.	60 „ „ 6.30				

De aanvoer van Granen was heden merkelijk minder, de vraag echter ook beperkt zijnde, bleef de gesteldheid meest in een doen, alleen Dikke Haver 10 cent. Voer en Zwarte 5 cent lager afgegeven.

ASSEN, 2 Nov. Rogge *f* 9,00 tot *f* 8,50. Boekweit *f* 7,00 tot *f* 6.10. Boter 80 a 85 ct. het N. ℔. Aardappelen *f* 2,00 *f* 1,50. Prijs van het Roggebrood *f* 0,68 de 6 N. ℔.

HOOGEVEEN, 31 Oct. Rogge *f* 9,95. Boekweit *f* 7,10. Haver *f* 3,82⁵; Honig per pond *f* „,34; Boter het N. pd. *f* 0,80. Zetting *f* 0,68.

COEVORDEN, 30 Oct. Rogge *f* 9,75. Boekweit *f* 7,50. Boter p. N. ℔ 80 ct. Zetting *f* 0,00.

MEPPEL, 2 Nov. Rogge *f* 9,50 a *f* 10,25. Boekweit *f* 7,00 a *f* 8,00 Boter 1/2 N. pd. *f* 1,30 a *f* 1,60. Boter per 1/2 vat. *f* 18,00 a *f* 20,50.

AMSTERDAM, 1 Nov. TARWE ter consumtie met weinig handel als voren, 123 ℔ oude witb. Poolsche *f* 475; 126, 128 ℔ bonte dito *f* 447, 457; 127 ℔ mindere dito *f* 440, 450; 127 ℔ dito *f* 452. — ROGGE, GARST en HAVER zonder handel. — BOEKWEIT in een doen; 120, 121 ℔ Holsteinsche *f* 259, 262. — KOOLZAAD dadelijk nagenoeg onveranderd; op het Voorjaar £ 1/2 lager; op 9 v. Olie dadelijk £ 76; in Nov. £ 76 1/2; April £ 74 1/2. — LIJNZAAD zonder handel. — RAAP- en LIJNOLIE als genoteerd gedaan. Raapolie op 6w. *f* 46 1/4, Vliegend *f* 45, lo. Nov. *f* 44 3/4; Dec. *f* 43 3/4, 44; Mei *f* 42 3/4. Lijnolie op 6w. *f* 42; Vliegend *f* 40 3/4; lo. *f* 40 1/2, Mei *f* 40. — HENNEPOLIE op 6w. *f* [illegible] Vliegend *f* [illegible] — RAAPKOEKEN per 1040 stuks *f* 85 a 90. — LIJNKOEKEN per 104 stuks *f* 12 a *f* 15 1/2. — MOUTWIJN tot *f* 30 per vat contant met veel handel, zoowel voor dadelijke levering als om later te ontvangen. — JENEVER 100 % Amst. proef *f* 36 a 36 1/2 per vat cont.

224STE STAATS-LOTERIJ. VIJFDE KLASSE.

14de Lijst. Nos. 262 en 18484 ieder *f* 1000. Nos. 3153, 18623, 18692 en 13309 ieder *f* 400. Nos. 9120, 10097, 11017 en 11717 *f* 200. — 15de Lijst. No. 8001 *f* 1000. Nos. 5096, 12516 en 16263 ieder *f* 200. — 16de Lijst. No. 4120 prijs *f* 5000„ premie *f* 30000.

PRIJSCOURANT DER EFFECTEN.

AMSTERDAM, 2 Nov. 1854.

			GEBLEVEN.					GEBLEVEN.
Nederl. W. S.	2 1/2	pct.	58 3/4		*Polen.* Oblig.	4	pct.	
„ „	3	„	70 3/16		*Spanje.* Oblig.	1	„	17 1/8
„ „	4	„	88 5/16		Obligatiën	3	„	37 5/8
Amort. Synd.	3 1/2	„	86		Binnenl.	3	„	32 1/8
Handelm.	4 1/2	„	121 3/8		Amortisable			4 5/8
O. I. Leening	4	„			Bewijz. Coup.			5 9/16
Aand. Holl. Spoorw.					*Oostenrijk,*			
Aand. Rijn Sp.	4 1/2	„			Oblig. Goll	5	„	
Haarl. Meer	5	„			„ „	4	„	
Rusl. Ob. Hope	5	„	98 5/8		„ Metal.	5	„	65
Dito 1828/29	5	„	98 5/8		„ „ N.	5	„	75
Cert. 1831/33	5	„			„ „	2 1/2	„	33 13/16
Dito 1840	4	„	73 1/4		*Belgie,* Cert.	2 1/2	„	48
Dito Stieglitz	4	„	72 3/8		Rothschild	2 1/2	„	
Ins. in Assign.	6	„	56		*Portug.,* Oblig.	3	„	36 15/16
Cert. van dito	5	„	56 1/4		„	4		
					Amerika Bank-Act.			3 3/8

„Wat duivel," vroeg nu de ander, verschrikt terug deinzende, „gij zijt toch geen veldmaarschalk?" — „Heel wat anders." — „O, mijn God! het is de Keizer!!" — De ruimte van het rijtuig bood geene gelegenheid, om op de knieën te kunnen vallen; geheel verbijsterd stamelt de arme sergeant eenige verwarde verontschuldigingen, en smeekt den Keizer stil te houden, ten einde te kunnen uitstijgen. „Volstrekt niet, kameraad," zeide Jozef, „na maar zoo mijne faisant te hebben opgegeten, zoudt ge toch wat al te gelukkig zijn. Indien ik u zoo schielijk van mijn gezelschap ontsloeg; ik wil nu, dat gij mij niet verlaat, vóór dat wij aan uwe deur zijn."

En eerst dáár liet Jozef II den sergeant afklimmen.

—

„Jan, houd je veel van mij?" „Nu, dat zal waar zijn!" „Waarom?" „Omdat je me altijd koek geeft, als je bij me zuster Mie komt. Geef me nu ook wat." „En waarom houdt Mie van mij?" O, omdat je haar meêneemt naar de komedie, en haar zooveel moois geeft. Zij zegt, dat, zoolang gij gek genoeg zijt haar hoeden en chawls te geven, zij u niet den zak zal geven. Geef me nu wat koek."

—

Waarom is de tong eener vrouw als eene planeet? Omdat alleen de magt die haar in beweging bragt, haar in haar loop kan stuiten.

—

In eene Noord-Amerikaansche stad bood men een grondeigenaar voor zijne stem bij de verkiezing van een lid van de senaat zooveel dollars, als noodig waren, om zijn biljet te bedekken. Hij verzocht tijd om zich te bedenken en zeide den volgenden morgen, dat hij er toe wilde overgaan zoo de dollars op den rand werden opgestapeld.

—

In de *Limerick Chronicle* stond onlangs de volgende advertentie: „Een landeigenaar wil 500 pond sterling verwedden dat hij de mooiste vrouw, de negen mooiste kinderen en het mooiste land in Ierland bezit. Nadere informatiën" enz.

—

Een geestelijke in een stadje nabij Boston, preêkte op zekeren dag in zijne hemdsmouwen, en verontschuldigde zich met te zeggen, dat het gemak boven de mode te verkiezen was, en zoowel gezocht moest worden op rust- als werkdagen.

—

Een heer, een zijner kennissen ontmoetende, die insolvent was, gaf zijne deelneming te kennen, waarop zijn vriend zeide: „Mij moet gij niet beklagen, maar wel mijne schuldeischers.

—

Een snaak trad te Londen een winkel binnen en vroeg kanten te koop. Het winkelmeisje toonde hem van allerlei soort en toen hij er ten laatste gevonden had, die hem bevielen, vroeg hij hoeveel geld zij wilde hebben voor zooveel kant als hij van zijn eene oor naar het andere kon trekken. Het winkelmeisje, denkende dat hij van het eene oor naar het andere zou reizen onder de voeten door, rigtte naar die lengte haar antwoord in. „'t Is wel," zei de snaak, „geef mij het geheele raampje maar dadelijk. Hier is mijn linker oor en mijn regter zit aan de galg te Breston. Ik zal dit meenemen en kom wel eens nader aan om het andere te halen.

—

Een Profesor in de aesthetica bestreed in een zijner voorlezingen met ongemeene langwijligheid de stelling, dat de kunst de natuur kan verbeteren. Een zijner toehoorders, die eindelijk het geduld verloor, riep plotseling: „Hoe zoudt gij er zonder pruik uitzien, professor? Bij dit *argumentum ad hominem*, brak het auditorium in een schaterend gelach uit.

REKENVOORSTELLEN.

X. Een vader verdeelde een vermogen van *f* 4900 onder zijne zeven kinderen op de volgende wijze: De oudste zoon moest *f* 100 krijgen en het achtste van de rest. De tweede *f* 200 en 1/8 van de rest. De derde *f* 300 en 1/8 van de rest. En elk kind op gelijke wijze *f* 100 meer dan het vorige en 1/8 van de rest. Hoeveel kreeg elk kind?

—

XI. De diagonaal van een regthoek bedraagt 250 voet. Vergroot men de lengte met een zeker aantal voeten, en ook de breedte — deze echter niet met een gelijk aantal als de lengte — dan neemt de diagonaal 46 voet toe, de omvang van den regthoek 108 voet en zijn inhoud 6288 vierkante voeten. Hoe groot is de lengte en breedte van den regthoek, en hoeveel voet worden beiden vergroot?

CHARADES.

XII. Wie bouwt zonder handen en voeten zijn eigen huis?

OPLOSSINGEN.

I. *De huisjesslak.* II. *Baggerturf.* III. *De aardbol.*

GEDRUKT BIJ GRATAMA TE ASSEN.

VERSLAG van de vergaderingen van den Raad van Assen van 29 en 30 October 1854.

29 Oct. Alle leden zijn tegenwoordig. De beraadslagingen ter vaststelling der begrooting worden voortgezet.

Aan den veldwachter *G. Prijs* is, voor dispositie op zijn adres, eene gratificatie van ƒ 50-„ bepaaldelijk voor 1855 toegestaan, indien hij aan zijne roeping blijft beantwoorden ten genoegen van den Burgemeester.

Op voorstel van het lid *Remmelts* zijn de bezoldigingen van tien in de kom der gemeente dienstdoende nachtwakers van ƒ 40-„ op ƒ 50-„ gebragt.

Bij de behandeling van den post voor de verlichting is bepaald, dat ook gedurende de maanden April en September de groote Rijksweg, voor zoover door de kom der gemeente loopende, zal worden verlicht.

Bij de behandeling van het Hoofdstuk: *Onderwijs*, is ter tafel gebragt een brief van H.H. curatoren van het gymnasium, waarin zij adviseren, om die inrigting onder den naam van gymnasium te behouden, en verzoeken, dat uit de gemeente-kas tot instandhouding daarvan eene subsidie van ƒ 1000-„ worde verleend. Deze brief is gesteld in handen eener commissie, bestaande uit de heeren *Homan*, *Bertling* en *Janson*, om deswege verslag uit te brengen en de noodige voorstellen te doen.

De subsidie voor de bewaarschool van Mejufvrouw *Haak* is behouden op ƒ 50-„, terwijl een streng toezigt op deze school aan Burg. en Weth. is opgedragen.

Voor de herhalingsschool is weder eene toelage van ƒ 75-„ en voor de teekenschool eene van ƒ 50-„ uitgetrokken.

Bij de behandeling van den post: *Kosten van het Burgerlijk armbestuur*, meende het lid *Homan* in overweging te moeten geven, om ten dezen met de noodige omzigtigheid te werk te gaan, en, vermits bij de wet tot regeling van het armbestuur, de armenzorg, behoudens de daarbij gemaakte bepalingen, is overgelaten aan de kerkelijke en bijzondere instellingen van weldadigheid, slechts hier eene geringe som en wel ƒ 50-„ uit te trekken. Dit voorstel is met 6 tegen 4 stemmen verworpen, gelijk mede een voorstel van hetzelfde lid, om die som op ƒ 70-„ te brengen. De betrekkelijke post is op ƒ 275.„ vastgesteld.

De toelage tot instandhouding der stedelijke hoornmuziek is op ƒ 100-„ bepaald, nadat een voorstel van het lid *Bertling*, om die tot ƒ 50-„ te verminderen, met 7 tegen 2 stemmen was verworpen.

30 Oct. In de heden gehoudene vergadering waren alle leden tegenwoordig; de beraadslagingen over de begrooting zijn voortgezet. — De bezoldiging der beide klerken ter secretarie is voor ieder met ƒ 100-„ verhoogd. — De post voor het onderhoud der straten is op ƒ 400-„ vastgesteld. — Over het voorstel van den heer *Janson*, om eene verbinding binnenshuis daar te stellen tusschen de woning en de school van den onderwijzer *Karsten* hebben de stemmen gestaakt, dienvolgens is de vergadering gesloten, en zijn de leden mondeling door den Voorzitter opgeroepen tot eene nadere vergadering, dienzelfden avond te houden.

Deze nieuwe vergadering geöpend zijnde, kwam het voorstel van den heer *Janson* weder in behandeling; de heer *Bertling* merkte echter op, dat dit voorstel, volgens art. 50 der gemeente-wet, reeds moest geacht worden niet te zijn aangenomen, daar de Raadsleden alle tegenwoordig waren; anderen waren van een ander gevoelen, en oordeelden, dat de Raad niet voltallig was, daar er, door het bedanken van den heer *Brunings* eene vacature bestond. Met 8 tegen 2 stemmen werd beslist, dat de vergadering niet voltallig was; met 5 tegen 4 stemmen werd daarna het voorstel van den heer *Janson* verworpen; hebbende zich de heer *Bertling* buiten stemming gehouden.

Een nader voorstel van het lid *Janson*, om, ten behoeve van den onderwijzer *Karsten* een toegang tot de school te maken over de plaats achter zijne woning, werd met 7 tegen 3 stemmen verworpen en vervolgens met 8 tegen 2 stemmen aangenomen een voorstel van het lid *Stoker*, om de deur tusschen de keuken van den onderwijzer *Schenkel* en diens school uit te breken en de opening digt te metselen.

Op voorstel van het lid *Bertling* is besloten, den post van onvoorziene uitgaven eerst vast te stellen na vaststelling van de begrooting der *inkomsten*, waartoe alsnu wordt overgegaan.

De opbrengst van bosschen is vastgesteld op ƒ 8976-53, als opgaand hout op ƒ 3846 85 en hakhout op ƒ 129-68.— Er is magtiging verleend, om eene zware beuk op den brink, voor de woning van den heer *van Gorcum* te doen vallen, om den regelmaat in de rij boomen aldaar te herstellen.

Op voorstel van het lid *Coken* is besloten, aan Burg. en Weth. op te dragen, om na te gaan, of er tusschen de verschillende belastingen, die ten behoeve der gemeente worden geheven, eene behoorlijke verhouding bestaat, en daarvan aan den Raad verslag te doen.

De opcenten op Directe Rijks-belastingen zijn vastgesteld op de grondbelasting op ƒ 500-„ en op de personele belasting op ƒ 2370-„, de hoofdelijke omslag op ƒ 3000-„, de schoolgelden op ƒ 900-„, de belasting op de honden op ƒ 150-„, op sterke dranken op ƒ 8000-„, op den wijn op ƒ 800-„, op het gemaal op ƒ 1125-„, op het geslagt op ƒ 525-„.

Op voorstel van het lid *Bertling* is met 6 tegen 4 stemmen besloten, de post: opbrengst der collecten bij huwelijken, door Burg. en Weth. voorgedragen op ƒ 30.00, te roijeren, omdat het minder gepast is voorgekomen, bij de burgerlijke voltrekking van huwelijken ten behoeve der gemeente gelden in te zamelen, eene zaak, die aan de armbesturen behoort te worden overgelaten.

Bij de behandeling van § 3 vestigde het lid *Homan* de aandacht van den Raad op art. 201 der gemeentewet, krachtens hetwelk binnen den tijd van vijf jaren na het uitvaardigen dier wet en alzoo vóór de 2e helft van 1856 alle plaatselijke belastingen behooren te worden herzien, ter voorkoming, dat dezelve niet vervallen.

Het eindcijfer der ontvangsten is gebragt op ƒ 26972.50, en, nadat de post voor onvoorziene uitgaven op ƒ 3950.28½ was vastgesteld, bedragen de uitgaven hetzelfde cijfer.

Hierna is de vergadering gesloten.

GEDRUKT BIJ GRATAMA, TE ASSEN

* **Steenwijkerwold, 31 Oct.** De inenting onder het rundvee alhier, bewerkstelligd op den 9 Aug. j.l. door den heer *L. Hubenet*, Rijks-veearts der 1e klasse te Dwingeloo, bij vier veehouders, waar de longziekte bereids was uitgebroken, heeft de gunstigste resultaten opgeleverd, zoodat de ziekte sedert dien tijd geweken is, behalve bij een der veehouders, die zijne kalveren niet had laten inenten en waarvan later 2 a 3 door de longziekte zijn aangetast en bezweken.

* **Smilde, 1 Nov.** Men verneemt, dat de vacante school te Hoogersmilde provisioneel zal worden waargenomen door *H. J. Kraaijenveld*, bezitter van den tweeden rang en laatstelijk ondermeester te Almelo.

* **Ruinen, 30 Oct.** Deze dag was voor velen een dag van vreugde. De inwijding van 't nieuwe schoolgebouw alhier had heden plaats. Het gebouw was geheel versierd. Eene talrijke schare, waaronder eenige onderwijzers uit naburige gemeenten, verhoogde den luister van dit feest. De ed. achtb. heer Burgemeester sprak eerst tot de overgroote menigte. In hartelijke taal en in korte trekken toonde z. ed. achtb. aan 't nuttige en 't noodzakelijke van 't schoolgaan. Daarna sprak de onderwijzer *Haveman*; hij betuigde zijnen dank aan de oprigters van 't nieuwe en zeer fraaije schoolgebouw. Vervolgens hield ds. *Ansingh* eene treffende rede en eindelijk de hulp-onderw. *Rouwkema*. Deze deelde zijn aanstaand vertrek mede en nam daarbij van allen afscheid. De leden der zangvereeniging boden hem daarop, onder gepaste versregelen, een geschenk in zilver aan. Nu nam de heer Burgemeester nogmaals het woord en betuigde bijzonder zijn dank aan *Rouwkema* en moedigde de leden der zangvereeniging aan, om op 't ingeslagen spoor voort te gaan. Na afloop dezer plegtigheden verliet men 't nieuwe schoolvertrek. Intusschen hoorde men ter afwisseling schoon gezang, onder de leiding van eenige muzikanten. De kinderen gingen van de nieuwe naar de oude school, om daar onthaald te worden. Al de tegenwoordige onderwijzers werden ook kosteloos onthaald. Zoo werd deze dag in gepaste vreugde doorgebragt en zal gewis bij velen een duurzamen indruk achterlaten.

REGTSZAKEN.

Provinciaal Geregtshof van Drenthe.

2 *Nov. H. G.*, te Maten, in appel vrijgesproken van de beschuldiging van eene verbodene nederlaag van spek te hebben gehad, als zijnde niet genoegzaam bewezen, dat hij kennis van deze nederlaag gehad heeft.

Arrondissements-Regtbank te Assen.

3 *Nov. J. P.*, arbeider te Roswinkel, *G. S.*, arbeider te Sleen, *H. V.*, arbeider te Zandberg, *M. A. K.* te Maten, bij verstek, *J. H. van der V.* en *H. J. A.* te Hazelaar, in llannover, bij verstek, allen wegens frauduleuzen invoer van verschillende voorwerpen, veroordeeld ieder tot 1 maand gevangenisstraf met verbeurte der ingevoerde voorwerpen; — *W. K.*, 18 jaren oud, *J. H. F.*, 14 jaren oud, arbeiders en *L. S.*, 10 jaren oud, zonder beroep, alle drie wonende te Slagharen, wegens frauduleuzen invoer van zout, de beide laatstgemelden handelende met oordeel des onderscheids, veroordeeld ieder tot gevangenisstraf, de eerste van 1 maand, de tweede van 14 dagen en de derde van 6 dagen met verbeurte van het zout; — *D. W.*, arbeider te Valtherveen, wegens beleediging door woorden van een bedienend beambte in de uitoefening zijner functiën, als niet wettig bezen, vrijgesproken.

INGEZONDEN STUKKEN.

Mijnheer de Redacteur!

Met verwondering heeft men uit de verslagen van de laatste vergaderingen van den Raad dezer gemeente gezien, dat bij denzelven is ingekomen een verslag van Heeren curatoren van het gymnasium alhier, waarin deze o.a. voorstellen, om aan deze inrigting eene subsidie van *f* 1000-*„* uit de gemeente-kas te geven. Onder het bestuur van den vorigen Rector heeft men nimmer gehoord, dat het gymnasium of toen Latijnsche school subsidie behoefde; integendeel, de toenmalige Rector is daardoor een vermogend man geworden. Gaarne zou men willen weten, waarom deze inrigting thans met *f* 1000-*„* moet gesubsidiëerd worden, eene som, die, daar ze eenmaal toegestaan, zeker jaarlijks weder zal moeten verleend worden, deze betrekkelijk kleine gemeente zeer zal bezwaren? Deze *f* 1000-*„* is een derde deel van den hoofdelijken omslag en $\frac{1}{16}$ van alle uitgaven. Zijn de omstandigheden in de laatste jaren zoo veranderd? Zoo het subsidie inderdaad noodig is, zou het dan niet blijken, dat deze inrigting op veel te kostbaren voet is geschoeid, althans veel te kostbaar voor eene gemeente als Assen?

Assen, 1 Nov. 1854. X.

Correspondentie.

Door gebrek aan ruimte zijn wij genoodzaakt het stuk van T. tot een volgend nummer uit te stellen.

ADVERTENTIEN.

Den 25 October l.l., des achtermiddags 2 ure, *gaf den geest*, H. J. SMIT, die wakkere Man, — teerbeminde Echtgenoot, — liefderijke Vader, die hier op aarde niet alleen voor zich zelven, maar ook voor anderen leefde, gelijk ook nu bij zijn ligchamelijk gemis met bittere smart gevoeld wordt, door dezulken, die met hem in aanraking pleegden te komen.

Ons treuren is gewijzigd naar Openb. 14 : 13.

HOOGEVEEN, 31 Oct. 1854.

In naam der Weduwe,
L. W. SLOMP.

GEWONE VERGADERING
MET DAMES

van 't Departement *Assen* der MAATSCHAPPIJ : *TOT NUT VAN 't ALGEMEEN*, op WOENSDAG den 8 November 1854, des avonds te zeven uren. — Sprekers de heeren Mr. L. O. GRATAMA, P. WINTER en Dr. N. TATUM ZUBLI.

Het Lid Secretaris,
A. T. HOSTEIJN.

L. W!

De Heer B. W. KIJMMELL te *Peize*, is van plan **UIT TE BESTEDEN:** Het **METSELWERK** van een **ROGGE- EN PELMOLEN**, bij de *VEENHOOP* op de *Smilde*,

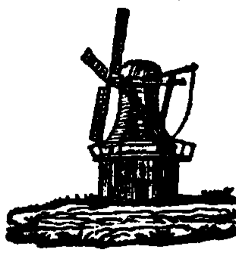

ter hoogte van **56 voeten** beneden de zwikstelling, waarvan 'T BESTEK en TEEKENING te zien is bij den Heer J. H. KIJMMELL op de Smilde.

Gadingmakenden worden uitgenoodigd, bij *franco* berigt, aan *eerstgenoemde* op te geven, voor welken prijs zij het *METSELEN*, **à 1000 steenen** willen aannemen; voor den 1 December berigt.

N. B! Voorts wordt genoemde MOLEN in **HUUR** aangeboden, om met Mei e.k. te aanvaarden.

HILLEGONDA WEBER te Assen, is voornemens ten overstaan van den Notaris VAN LIER, **PUBLIEK** te *VERKOOPEN*:

een perceel HOF-GROND, gelegen te *Assen*, Oostzijde van den Groninger weg achter het huis van STRAATMAN.

De eerste Veiling zal plaats hebben op **DONDERDAG DEN 9 NOVEMBER 1854, des avonds te 7 uur**, in de Zaal van JAN OOSTERGETEL te Assen.

H. H. VAN LIER.

OVERIJSSELSCHE
ONDERLINGE
BRAND-WAARBORG-MAATSCHAPPIJ
VOOR
GEBOUWEN,

GEVESTIGD TE ZWOLLE, ONDER HET BESTUUR VAN DEN HEER

B. J. B. VAN SONSBEECK

als *Directeur*,

EN

de Heeren Mr. W. H. ROIJER, Rijks Advocaat, Mr. J. A. SANDBERG en J. A. Baron van FRIDAGH, leden der Gedeputeerde Staten van Overijssel, als *Commissarissen*.

De DIRECTEUR van genoemde Maatschappij, B. J. B. VAN SONSBEECK te Zwolle, brengt bij dezen ter kennis van de Deelgenooten, dat op den 27 Julij jl. door hem, ingevolge art. 41 des Reglements, rekening en verantwoording van zijn beheer over het met ultimo junij jongstleden afgeloopen Maatschappelijk jaar is gedaan, welke rekening en verantwoording naar behooren door Heeren Commissarissen is opgenomen en goedgekeurd; en dat de bijdragen wegens geledene brandschade over dat jaar, bedragen: voor de gewone klasse, der 1e AFDEELING $\frac{1}{40}$ percent, der 2e AFDEELING, bevattende de gewone boerenwoningen, $\frac{7}{40}$ percent, der 3e AFDEELING of die der windmolens $\frac{29}{40}$ percent.

Tevens zij herinnerd dat de Directie bereid is, om van de deelgenooten, die zulks verlangen mogten, hun jaarlijksch aandeel in de brandschaden tegen eene vaste premie over te nemen, en wel; (de administratie-kosten daaronder niet begrepen), voor de EERSTE AFDEELING tegen 50 Ct. en voor de TWEEDE AFDEELING tegen *f* 2.— van elke *f* 1000.—, namelijk voor de gewone klassen in elke Afdeeling.

Voorts wordt ter kennis der Deelhebberen gebragt, dat de *supletie- en administratie-kosten* te zamen, over de 24 jaren, verloopen sedert de invoering van het Reglement van 1830, van 1 Julij 1830 tot ultimo Julij 1854, van ieder *f* 1000.— verwaarborging gemiddeld hebben bedragen: in de 1e AFDEELING *f* 0.83 Cents, in de 2e AFDEELING *f* 1.63 en in de 3e AFDEELING *f* 2.39^5 's jaars.

BURGERLIJKE STAND.

ASSEN, 27 Oct.—3 Nov. *Overl.* E. W. Huizing, manl. gesl., weduwnaar, 74 j. en 9 m.

MARKTBERIGTEN.

GRONINGEN, 3 Nov.

Tarwe, Jarige	70	N.pd. *f* 00.00		Boekweit, zand 64	N.pd. *f*	6.70
„ N. Oml.	70	„ „ 11.75		„ „ 66	„ „	7.10
dito.	72	„ „ 12.35		„ veen 66	„ „	6.80
„ „ Old.	70	„ „ 11.45		„ „ 68	„ „	7.30
„ „ „	72	„ „ 12.05		Paardeboonen.. *f*	7.50 à	8.25
Rogge, N. Inl.	66	„ „ 9.50		Groene Erwten. „	10.50 à	11.50
„ „ „	68	„ „ 9.90		Graauwe „ „	9.75 à	11.00
„ „ „	70	„ „ 10.30		Koolzaad . . . *f*	13.50 à	14.25
Haver. N. dikke	40	„ „ 4.40		Gort, grove . „	10.75 à	11.25
„ „	48	„ „ 5.20		Gort, parel , „	00.00 à	00.00
„ Voer	36	„ „ 3.80		Olie, raap per vat	45.00 à	00.00
„ „	40	„ „ 4.20		Raapkoeken.		à 00.00
„ Zwarte	36	„ „ 3.70		Lijnkoeken	00.00 à	00.00
„ „	40	„ „ 4.10		Boter $\frac{1}{4}$ ton. . . .	00.00 à	00.00
Garst, N. wint.	54	„ „ 5.85		Boter $\frac{1}{8}$ „		à 00.00
„ „ „	56	„ „ 6.00				
„ „ zomer	56	„ „ 6.00				
„ „ knob.	60	„ „ 6.30				

De aanvoer van Granen was heden merkelijk minder, de vraag echter ook beperkt zijnde, bleef de gesteldheid meest in een doen, alleen Dikke Haver 10 cent. Voer en Zwarte 5 cent lager afgegeven.

ASSEN, 2 Nov. Rogge *f* 9,00 tot *f* 8,50. Boekweit *f* 7,00 tot *f* 6.10. Boter 80 a 85 ct. het N. ℔. Aardappelen *f* 2,00 *f* 1,50. Prijs van het Roggebrood *f* 0,68 de 6 N. ℔.

HOOGEVEEN, 31 Oct. Rogge *f* 9,55. Boekweit *f* 7,10. Haver *f* $3{,}82^5$; Honig per pond *f* „84; Boter het N. pd. *f* 0,80, Zetting *f* 0,68.

COEVORDEN, 30 Oct. Rogge *f* 9,75. Boekweit *f* 7,50. Boter p. N. ℔ 80 ct. Zetting *f* 0,00.

MEPPEL, 2 Nov. Rogge *f* 9,50 a *f* 10,25. Boekweit *f* 7,00 a *f* 8,00 Boter $1\frac{1}{8}$ N. pd. *f* 1,30 a *f* 1,60. Boter per $\frac{1}{8}$ vat. *f* 18,00 a *f* 20,50.

AMSTERDAM, 1 Nov. TARWE ter consumtie met weinig handel als voren, 123 ℔ oude witb. Poolsche *f* 475; 126, 128 ℔ bonte dito *f* 447, 457; 127 ℔ mindere dito *f* 440, 450; 127 ℔ dito *f* 452. — ROGGE, GARST en HAVER zonder handel. — BOEKWEIT in een doen; 120, 121 ℔ Holsteinsche *f* 259, 262. — KOOLZAAD dadelijk nagenoeg onveranderd; op het Voorjaar £ $\frac{1}{2}$ lager; op 9 v. Olie dadelijk £ 76; in Nov. £ $76\frac{1}{2}$; April £ $74\frac{1}{2}$. — LIJNZAAD zonder handel. — RAAP- en LIJNOLIE als genoteerd godaan. Raapolie op 6w. *f* $46\frac{1}{4}$, Vl.egend *f* 45, 10. Nov. *f* $44\frac{3}{4}$; Dec. *f* $43\frac{3}{4}$, 44; Mei *f* $42\frac{3}{4}$. Lijnolie op 6w. *f* 42; Vl.g. *f* $40\frac{3}{4}$; 10. *f* $40\frac{1}{4}$, Mei *f* 40. — HENNEPOLIE op 6w. *f* ... Vliegend *f* ... — RAAPKOEKEN per 1040 stuks *f* 85 a 90. — LIJNKOEKEN per 104 stuks *f* 12 a *f* $15\frac{1}{2}$. — MOUTWIJN tot *f* 30 per vat contant met veel handel, zonder voor dadelijke levering als om later te ontvangen. — JENEVER 100 % Amst. proef *f* 36 a $36\frac{1}{2}$ per vat cont.

224STE STAATS-LOTERIJ. VIJFDE KLASSE.

14de Lijst. Nos. 262 en 18484 ieder *f* 1000. Nos. 3153, 18623, 18692 en 13309 ieder *f* 400. Nos. 9120, 10097, 11017 en 11717 *f* 200. — 15de Lijst. No. 8001 *f* 1000. Nos. 5096, 12516 en 16263 ieder *f* 200. — 16de Lijst. No. 4190 prijs *f* 5000, premie *f* 30000.

PRIJSCOURANT DER EFFECTEN.

AMSTERDAM, 2 Nov. 1854.

			GEBLEVEN.				GEBLEVEN.
Nederl. W. S.	$2\frac{1}{2}$	pct.	$58\frac{3}{4}$	*Polen.* Oblig.	4	pct.	
„ „	3	„	$70\frac{3}{16}$	*Spanje.* Oblig.	1	„	$17\frac{7}{8}$
„ „	4	„	$88\frac{5}{16}$	Obligatiën	3	„	$37\frac{5}{8}$
Amort. Synd.	$3\frac{1}{2}$	„	86	Binnenl.	3	„	$32\frac{1}{8}$
Handelm.	$4\frac{1}{2}$	„	$121\frac{3}{8}$	Amortisable			$4\frac{1}{8}$
O.I. Leening	4	„		Bewijs. Coup.			$5\frac{9}{16}$
Aand. Holl. Spoorw.				*Oostenrijk*,			
Aand. Rijn Sp.	$4\frac{1}{2}$	„		Oblig. Goll	5	„	
Haarl. Meer	5	„		„ „	4	„	
Rusl. Ob. Hope	5	„	$98\frac{5}{8}$	„ Metal.	5	„	65
Dito 1828/29	5	„	$98\frac{5}{8}$	„ „ N.	5	„	75
Cert. 1831/33	5	„		„ „	$2\frac{1}{2}$	„	[illegible]
Dito 1840	4	„	$73\frac{1}{4}$	*Belgie*, Cert.	$2\frac{1}{2}$	„	48
Dito Stieglitz	4	„	$72\frac{3}{8}$	Rothschild	$2\frac{1}{2}$	„	
Ins. in Assign.	6	„	56	*Portug.*, Oblig.	3	„	$36\frac{15}{16}$
Cert. van dito	5	„	$56\frac{1}{4}$	„	4		
				Amerika Bank-Act.			$3\frac{3}{8}$

„Wat duivel," vroeg nu de ander, verschrikt terug deinzende, „gij zijt toch geen veldmaarschalk?" — „Hé! wat anders." — „O, mijn God! het is de Keizer!!" — De ruimte van het rijtuig bood geene gelegenheid, om op de knieën te kunnen vallen; geheel verbijsterd stamelt de arme sergeant eenige verwarde verontschuldigingen, en smeekt den Keizer uit te houden, ten einde te kunnen uitstijgen. „Volstrekt niet, kameraad," zeide Jozef, „na maar zoo mijne faisant te hebben opgegeten, zoudt ge toch wat al te gelukkig zijn. Indien ik u zoo schielijk van mijn gezelschap ontsloeg; ik wil nu, dat gij mij niet verlaat, vóór dat wij aan uwe deur zijn."

En eerst dáár liet Jozef II den sergeant afklimmen.

„Jan, houd je veel van mij?" „Nu, dat zal waar zijn!" „Waarom?" „Omdat je me altijd koek geeft, als je bij me zuster Mie komt. Geef me nu ook wat." „En waarom houdt Mie van mij?" O, omdat je haar meêneemt naar de komedie, en haar zooveel moois geeft. Zij zegt, dat, zoolang gij gek genoeg zijt haar hoeden en chawls te geven, zij u niet den zak zal geven. Geef me nu wat koek."

Waarom is de tong eener vrouw als eene planeet? Omdat alleen de magt die haar in beweging bragt, haar in haar loop kan stuiten.

In eene Noord-Amerikaansche stad bood men een grondeigenaar voor zijne stem bij de verkiezing van een lid van de senaat zooveel dollars, als noodig waren, om zijn biljet te bedekken. Hij verzocht tijd om zich te bedenken en zeide den volgenden morgen, dat hij er toe wilde overgaan zoo de dollars op den rand werden opgestapeld.

In de *Limerick Chronicle* stond onlangs de volgende advertentie: „Een landeigenaar wil 500 pond sterling verwedden dat hij de mooiste vrouw, de negen mooiste kinderen en het mooiste land in Ierland bezit. Nadere informatien" enz.

Een geestelijke in een stadje nabij Boston, preekte op zekeren dag in zijne hemdsmouwen, en verontschuldigde zich met te zeggen, dat het gemak boven de mode te verkiezen was, en zoowel gezocht moest worden op rust- als werkdagen.

Een heer, een zijner kennissen ontmoetende, die insolvent was, gaf zijne deelneming te kennen, waarop zijn vriend zeide: „Mij moet gij niet beklagen, maar wel mijne schuldeischers."

Een snaak trad te Londen een winkel binnen en vroeg kanten te koop. Het winkelmeisje toonde hem van allerlei soort en toen hij er ten laatste gevonden had, die hem bevielen, vroeg hij hoeveel geld zij wilde hebben voor zooveel kant als hij van een oor tot aan het andere kon trekken. Het winkelmeisje, denkende dat hij van het eene oor naar het andere zou reizen onder de voeten door, rigtte naar die lengte haar antwoord in. „'t Is wel," zei de snaak, „geef mij het geheele raampje maar dadelijk. Hier is mijn linker oor en mijn regter zit aan de galg te Breston. Ik zal dit meenemen en kom wel eens nader aan om het andere te halen."

Een Profesor in de aesthetica bestreed in een zijner voorlezingen met ongemeene langwijligheid de stelling, dat de kunst de natuur kan verbeteren. Een zijner toehoorders, die eindelijk het geduld verloor, riep plotseling: „Hoe zoudt gij er zonder pruik uitzien, professor? Bij dit *argumentum ad hominem*, brak het auditorium in een schaterend gelach uit.

REKENVOORSTELLEN.

X. Een vader verdeelde een vermogen van *f* 4900 onder zijne zeven kinderen op de volgende wijze: De oudste zoon moest *f* 100 krijgen en het achtste van de rest. De tweede *f* 200 en $\frac{1}{8}$ van de rest. De derde *f* 300 en $\frac{1}{8}$ van de rest. En elk kind op gelijke wijze *f* 100 meer dan het vorige en $\frac{1}{8}$ van de rest. Hoeveel kreeg elk kind?

XI. De diagonaal van een regthoek bedraagt 250 voet. Vergroot men de lengte met een zeker aantal voeten, en ook de breedte — deze echter niet met een gelijk aantal als de lengte — dan neemt de diagonaal 46 voet toe, de omvang van den regthoek 108 voet en zijn inhoud 6288 vierkante voeten. Hoe groot is de lengte en breedte van den regthoek, en hoeveel voet worden beiden vergroot?

CHARADES.

XII. Wie bouwt zonder handen en voeten zijn eigen huis?

OPLOSSINGEN.

I. *De huisjesslak.* II. *Baggerturf.* III. *De aardbol.*

GEDRUKT BIJ GRATAMA TE ASSEN.

VERSLAG van de vergaderingen van den Raad van Assen van 28 en 30 October 1854.

28 Oct. Alle leden zijn tegenwoordig. De beraadslagingen ter vaststelling der begrooting worden voortgezet.

Aan den veldwachter *G. Prijs* is, voor dispositie op zijn adres, eene gratificatie van *f* 50-„ bepaaldelijk voor 1855 toegestaan, indien hij aan zijne roeping blijft beantwoorden ten genoegen van den Burgemeester.

Op voorstel van het lid *Remmelts* zijn de bezoldigingen van tien in de kom der gemeente dienstdoende nachtwakers van *f* 40-„ op *f* 50-„ gebragt.

Bij de behandeling van den post voor de verlichting is bepaald, dat ook gedurende de maanden April en September de groote Rijksweg, voor zoover door de kom der gemeente loopende, zal worden verlicht.

Bij de behandeling van het Hoofdstuk: *Onderwijs*, is ter tafel gebragt een brief van H.H. curatoren van het gymnasium, waarin zij adviseren, om die inrigting onder den naam van gymnasium te behouden, en verzoeken, dat uit de gemeente-kas tot instandhouding daarvan eene subsidie van *f* 1000-„ worde verleend. Deze brief is gesteld in handen eener commissie, bestaande uit de heeren *Homan*, *Bertling* en *Janson*, om deswege verslag uit te brengen en de noodige voorstellen te doen.

De subsidie voor de bewaarschool van Mejufvrouw *Haak* is behouden op *f* 50-„, terwijl een streng toezigt op deze school aan Burg. en Weth. is opgedragen.

Voor de herhalingsschool is weder eene toelage van *f* 75-„ en voor de teekenschool eene van *f* 50-„ uitgetrokken.

Bij de behandeling van den post: *Kosten van het Burgerlijk armbestuur*, meende het lid *Homan* in overweging te moeten geven, om ten dezen met de noodige omzigtigheid te werk te gaan, en, vermits bij de wet tot regeling van het armbestuur, de armenzorg, behoudens de daarbij gemaakte bepalingen, is overgelaten aan de kerkelijke en bijzondere instellingen van weldadigheid, slechts hier eene geringe som en wel *f* 50-„ uit te trekken. Dit voorstel is met 6 tegen 4 stemmen verworpen, gelijk mede een voorstel van hetzelfde lid, om die som op *f* 70-„ te brengen. De betrekkelijke post is op *f* 275.„ vastgesteld.

De toelage tot instandhouding der stedelijke hoornmuziek is op *f* 100-„ bepaald, nadat een voorstel van het lid *Bertling*, om die tot *f* 50-„ te verminderen, met 7 tegen 2 stemmen was verworpen.

30 Oct. In de heden gehoudene vergadering waren alle leden tegenwoordig; de beraadslagingen over de begrooting zijn voortgezet. — De bezoldiging der beide klerken ter secretarie is voor ieder met *f* 100-„ verhoogd. — De post voor het onderhoud der straten is op *f* 400-„ vastgesteld. — Over het voorstel van den heer *Janson*, om eene verbinding binnenshuis daar te stellen tusschen de woning en de school van den onderwijzer *Karsten* hebben de stemmen gestaakt, diensvolgens is de vergadering gesloten, en zijn de leden mondeling door den Voorzitter opgeroepen tot eene nadere vergadering, dienzelfden avond te houden.

Deze nieuwe vergadering geöpend zijnde, kwam het voorstel van den heer *Janson* weder in behandeling; de heer *Bertling* merkte echter op, dat dit voorstel, volgens art. 50 der gemeente-wet, reeds moest geacht worden niet te zijn aangenomen, daar de Raadsleden alle tegenwoordig waren; anderen waren van een ander gevoelen, en oordeelden, dat de Raad niet voltallig was, daar er, door het bedanken van den heer *Brunings* eene vacature bestond. Met 8 tegen 2 stemmen werd beslist, dat de vergadering niet voltallig was; met 5 tegen 4 stemmen werd daarna het voorstel van den heer *Janson* verworpen; hebbende zich de heer *Bertling* buiten stemming gehouden.

Een nader voorstel van het lid *Janson*, om, ten behoeve van den onderwijzer *Karsten* een toegang tot de school te maken over de plaats achter zijne woning, werd met 7 tegen 3 stemmen verworpen en vervolgens met 8 tegen 2 stemmen aangenomen een voorstel van het lid *Stoker*, om de deur tusschen de keuken van den onderwijzer *Schenkel* en diens school uit te breken en de opening digt te metselen.

Op voorstel van het lid *Bertling* is besloten, den post van onvoorziene uitgaven eerst vast te stellen na vaststelling van de begrooting der *inkomsten*, waartoe alsnu wordt overgegaan.

De opbrengst van bosschen is vastgesteld op *f* 3976-53, als opgaand hout op *f* 3846 85 en hakhout op *f* 129-68.— Er is magtiging verleend, om eene zware beuk op den brink, voor de woning van den heer *van Gorcum* te doen vallen, om den regelmaat in de rij boomen aldaar te herstellen.

Op voorstel van het lid *Coken* is besloten, aan Burg. en Weth. op te dragen, om na te gaan, of er tusschen de verschillende belastingen, die ten behoeve der gemeente worden geheven, eene behoorlijke verhouding bestaat, en daarvan aan den Raad verslag te doen.

De opcenten op Directe Rijks-belastingen zijn vastgesteld op de grondbelasting op *f* 500-„ en op de personele belasting op *f* 2370-„, de hoofdelijke omslag op *f* 3000-„, de schoolgelden op *f* 900-„, de belasting op de honden op *f* 150-„, op sterke dranken op *f* 8000-„, op den wijn op *f* 800-„, op het gemaal op *f* 1125-„, op het geslagt op *f* 525-„.

Op voorstel van het lid *Bertling* is met 6 tegen 4 stemmen besloten, de post: opbrengst der collecten bij huwelijken, door Burg. en Weth. voorgedragen op *f* 30.00, te roijeren, omdat het minder gepast is voorgekomen, bij de burgerlijke voltrekking van huwelijken ten behoeve der gemeente gelden in te zamelen, eene zaak, die aan de armbesturen behoort te worden overgelaten.

Bij de behandeling van § 3 vestigde het lid *Homan* de aandacht van den Raad op art. 291 der gemeentewet, krachtens hetwelk binnen den tijd van vijf jaren na het uitvaardigen dier wet en alzoo vóór de 2e helft van 1856 alle plaatselijke belastingen behooren te worden herzien, ter voorkoming, dat dezelve niet vervallen.

Het eindcijfer der ontvangsten is gebragt op *f* 26972.50, en, nadat de post voor onvoorziene uitgaven op *f* 3950.28½ was vastgesteld, bedragen de uitgaven hetzelfde cijfer.

Hierna is de vergadering gesloten.

GEDRUKT BIJ GRATAMA, TE ASSEN